

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

KOM(90) 372 endelig udg. - SYN 293

Bruxelles, den 6. december 1990

Forslag til

RÅDETS DIREKTIV

om samordning af fremgangsmåderne ved
indgåelse af offentlige tjenesteydelseskontrakter

(forelagt af Kommissionen)

INDHOLDSFORTEGNELSE

	<u>side</u>	<u>punkt</u>
BEGRUNDELSE		
I.	Sammenfattende indledning	3 1
II.	Mandatet fra Hvidbogen om Gennemførelsen af Det Indre Marked	5 12
III.	Anvendelsesområde	7
	I) Definition af tjenesteydelser.....	7 15
	II) Prioriterede tjenesteydelser og andre tjenesteydelser	9 19
	III) Central Product Classification	10 21
	IV) Ordregivende myndigheder	10 22
	V) Definition af kontrakt	11 23
	VI) Undtagelsesbestemmelser	13 28
	VII) Tærskelbeløb	15 37
IV.	Proceduremæssige forpligtelser	16 42
	I) Valg af udbudsprocedure	17 44
	II) Projektkoncurrencer	17 45
	III) Alternative bud	18 47
	IV) Aktiviteter forbeholdt bestemte professioner; juridiske personer	19 49
	V) Registrering og kvalitetsstyring	19 51
	VI) Kvalifikations- og kontrakttildelings- kriterier	20 54
	VII) Indgåelse af kontrakter om de i bilag IB anførte tjenesteydelser	22 60
V.	Tekniske standarder	23 65
VI.	Koncessionskontrakter	24 69
VII.	Selvudførte tjenesteydelser og monopoliserede aktiviteter	26
	I) Selvudførte tjenesteydelser	26 76
	II) Monopoliserede aktiviteter	26 79
	III) Konkurrencefordrejning og statsstøtte	28 83
VIII.	Arkivering, indberetningskrav og revisjon af direktivet	30 89
IX.	Kontrakter om kreative, intellektuelle tjenesteydelser	31 94
X.	Forbindelser med tredjelande	32 97
XI.	Ændring af direktivet om klagemuligheder	35 108
XII.	Gennemførelse i national lovgivning	35 109
XIII.	Korrelationstabel mellem dette direktivs artikler og tilsvarende bestemmelser i andre direktiver	36
XIV.	Indeks til forklaring af de enkelte artikler	40
 FORSLAG TIL RADETS DIREKTIV		
	Præambel	41
	Artikler	47
	Bilag	73

BEGRUNDELSE

I. Sammenfattende indledning

1. Sigtet med dette direktivforslag er i overensstemmelse med programmet for virkeliggørelse af det indre marked inden udgangen af 1992 at fastlægge EF-rammer for de statslige, regionale og lokale myndigheders indkøb af tjenesteydelser. Der vil blive udarbejdet et separat forslag om de offentlige forsyningsværkers indkøb af tjenesteydelser, dvs. de offentlige værker inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation.
2. De offentlige myndigheders og virksomheders indkøb af tjenesteydelser er betydeligt og tegner sig for omtrent 20% af værdien af alle offentlige indkøb⁽¹⁾. De tjenesteydelser, der indkøbes, dækker et bredt spektrum af aktiviteter, der er lige så varierende som de varer, den offentlige sektor indkøber, og rækker lige fra rengøring og vedligeholdelse via forskellige former for konsulentvirksomhed og selvstændige erhvervsdrivendes tjenesteydelser til databehandling. De offentlige myndigheder og virksomheder er således storkunder hos tjenesteleverandørerne, der i de senere år har tilført medlemsstaternes økonomiske udvikling så megen dynamik.
3. Der er såvel økonomiske som kvalitetsmæssige fordele ved at indføre konkurrence om offentlige indkøb. Selv om de økonomiske fordele utvivlsomt vil være størst i de sektorer, hvor der er en fri prisdannelse, og som er særligt egnede til at opnå stordriftsfordele, vil der formentlig vise sig dynamiserende virkninger over en bred front, hvilket vil være en kilde til gensidig inspiration og medføre højere mobilitet blandt tjenesteleverandører og en bedre tjenestekvalitet. Dette vil dernæst yderligere styrke Fællesskabets position på verdens tjenesteydelsesmarked.
4. Direktivforslaget er udformet således, at det omfatter alle offentlige indkøb af denne art, forudsat at kontrakterne er store nok til, at det kan betale sig at udbyde dem på tværs af landegrænserne. Hermed vil Fællesskabets regelsæt for hele området offentlige indkøb være endeligt på plads. Offentlige indkøb vil herefter enten have form af en indkøbsaftale, en bygge- og anlægskontrakt eller en tjenesteydelseskontrakt eller falde ind under en nøje defineret undtagelse. Der vil ikke blive plads til noget "gråt" område, hvor

(1) "The Economics of 1992", Europæisk Økonomi, nr. 35, marts 1988, s. 58.

der kan argumenteres for, at der findes typer af kontrakter, der ikke er omfattet af regelsættet. Samtidig vil de proceduremæssige og andre regler i direktivet på grund af tjenesteydelseskontraktens forskelligartede karakter kun finde anvendelse på tjenesteydelser, der i direktivet defineres som prioriterede tjenesteydelser baseret på deres potentielle for at skabe øget samhandel på tværs af landegrænserne. Andre tjenesteydelser vil alene blive underlagt en række gennemsigtighedskrav, der dels tager sigte på at give tjenesteydervandrerne det minimum af oplysninger, der er nødvendige for at kunne udforske markedet, og dels at skabe et informationsgrundlag, hvorpå der vil kunne tages begrundet stilling til, om de proceduremæssige og andre regler i direktivet i fremtiden skal finde anvendelse på andre tjenesteydelser eller ej.

5. De tjenesteydelser, der er blevet defineret som prioriterede tjenesteydelser, omfatter intellektuelle tjenesteydelser af forskellig art, herunder selvstændige erhvervsdrivendes tjenesteydelser som rådgivende ingeniørvirksomhed og arkitektvirksomhed, de tele-tjenester, der generelt udbydes i konkurrence, forsikringstjenesteydelser og visse banktjenesteydelser, F&U-tjenesteydelser, visse transport-tjenesteydelser, forlags- og trykkerivirksomhed samt rengøring, vedligeholdelse, reparation og lignende tjenesteydelser.
6. Koncessionskontrakter om offentlige tjenesteydelser, dvs. kontrakter, hvor en offentlig myndighed uddelegerer opgaven med at levere en tjenesteydelse til offentligheden til en virksomhed, er på grund af deres markant voksende betydning i mange dele af Fællesskabet også underlagt direktivets offentliggørelseskrav. De seneste erfaringer viser, at koncessionskontrakter har betydelige muligheder for at blive udbudt på tværs af landegrænserne.
7. Hvad angår de proceduremæssige og andre regler, herunder bestemmelserne vedrørende tekniske specifikationer, bygger forslaget i vid udstrækning på direktivet om offentlige indkøbsaftaler og direktivet om offentlige bygge- og anlægskontrakter, som disse for nylig er blevet ændret i lyset af 1992-programmet. Specielt er den fleksibilitet, der findes i det ændrede direktiv om bygge- og anlægskontrakter, blevet indbygget i det foreliggende forslag. Samtidig er der taget højde for visse tjenesteydelseskontrakttypers særlige karakteristika ved at indsætte bestemmelser, som specifikt vedrører de

krav, der stilles til dem. F.eks. er kreative, intellektuelle tjenesteydelsers særlige karakter og krav afspejlet i bestemmelserne om valg af udbudsprocedure, herunder bestemmelserne om projektkonkurrencer, samt i bestemmelserne om udvælgelses- og kontrakttildelingskriterier.

8. Direktivforslaget behandler også problematikken vedrørende forbeholdelse af udførelsen af bestemte tjenesteydelser for bestemte offentlige myndigheder og virksomheder og vedrørende offentlige myndigheders udførelse af bestemte tjenesteydelser selv. Formålet med bestemmelserne er at sikre, at disse valg foretages på en gennemsigtig måde og i overensstemmelse med EØF-Traktaten. Derudover gøres der ikke noget forsøg på at afgrænse eller begrænse de omstændigheder, hvorunder disse valg kan foretages.
9. For at opnå, at der om nødvendigt kan gribes effektivt ind for at beskytte Fællesskabets handelsinteresser i forhold til tredjelande, åbnes der mulighed for, at Fællesskabet kan tage skridt til at skabe adgang til markeder, der er lukkede for dets virksomheder, på en måde, der svarer til den, der er fastsat i andet bankdirektiv. Denne bestemmelse vil desuden styrke Fællesskabets forhandlingsposition i GATT og andre internationale sammenhænge, hvor der for øjeblikket foregår drøftelser om at indføre konkurrence om levering af tjenesteydelser.
10. Direktiv 89/665/EØF om klagemuligheder, der blev vedtaget i december 1989, finder anvendelse på de tjenesteydelseskontrakter, der er omfattet af forslaget.
11. Inden for levering af tjenesteydelser, et område i hastig udvikling, kan det ventes, at der vil opstå behov for ændringer på mellemlang sigt. Derfor er der fastsat bestemmelser om, at der skal aflægges rapport om direktivets virkninger, efter at det har været i kraft i tre år, så der eventuelt kan foretages ændringer i systemet, f.eks. i anvendelsesområdet og bestemmelserne om tekniske standarder.
11. Mandatet fra Hvidbogen om Gennemførelsen af Det Indre Marked
12. I kapitlet om offentlige indkøb i Hvidbogen om Gennemførelsen af Det Indre Marked slås der til lyd for, at der træffes foranstaltninger på flere forskellige områder, hvoraf det planlagte direktiv om

offentlige tjenesteydelseskontrakter omtales sidst. I overensstemmelse med denne målsætning foreslår Kommissionen at udvide EF-reglerne om offentlige indkøb til også at omfatte levering af tjenesteydelser, i første omgang til ordregivende myndigheder som defineret i direktivet om offentlige indkøbsaftaler og direktivet om offentlige bygge- og anlægskontrakter og senere til offentlige forsyningsværker. Dette direktivforslag vedrører førstnævnte. Et forslag om de offentlige forsyningsværker vil blive forelagt for Rådet og Europa-Parlamentet inden årets udgang.

Arbejdshypotesen for dette forslag er, at de omfattede offentlige tjenesteydelseskontrakter, som det er tilfældet i nærværende forslag, vil blive inddelt i to kategorier, nemlig i kontrakter om specificerede prioriterede tjenesteydelser, der vil blive underlagt det samlede regelsæt for offentlige indkøb, og i kontrakter om andre tjenesteydelser, der kun vil blive underlagt en række grundlæggende gennemsigtighedskrav. Inddelingen af offentlige tjenesteydelseskontrakter i kontrakter om prioriterede tjenesteydelser og kontrakter om andre tjenesteydelser bør være den samme som i nærværende forslag, medmindre der er tungtvejende grunde til at fravige dette. Ordningen skal sætte de offentlige forsyningsværker i stand til at benytte den samme fremgangsmåde, uanset om det drejer sig om at indgå kontrakter om indkøb, bygge- og anlægsarbejder eller tjenesteydelser. I denne forbindelse skal det dog erindres, at den fremgangsmåde, forsyningsværkerne skal anvende ved indgåelse af kontrakter om indkøb og bygge- og anlægsarbejder, ikke er den samme som den, de offentlige myndigheder skal anvende, idet forsyningsværkerne navnlig tildeles større fleksibilitet med hensyn til valg af fremgangsmåde og de midler, der må benyttes for at indkalde konkurrerende bud. Der må dog udformes særbestemmelser som i dette forslag om projektkonkurrencer, alternative bud, tjenesteleverandørernes retlige form og udvælgelse af leverandører af kreative, intellektuelle tjenesteydelser.

Desuden skal det overvejes, om forsyningsværkernes særlige situation kræver, at der udformes andre særbestemmelser om f.eks. selvudførte tjenesteydelser, kontrakter indgået mellem forbundne virksomheder, hjemmeligholdelse og koncessionskontrakter.

13. Med reglerne for levering af tjenesteydelser til såvel de offentlige myndigheder som de offentlige forsyningsværker skulle Fællesskabets ordning for hele området offentlige indkøb være endeligt på plads.

Tjenesteydelseskontrakter skal derfor forstås som omfattende alle kontrakter, der endnu ikke er omfattet af andre EF-regler inden for området offentlige indkøb. Når direktivet én gang er vedtaget, vil en kontrakt indgået af et af de omfattede organer - i forhold til reglerne for offentlige indkøb - derved enten være 1) en indkøbsaftale, 2) en bygge- og anlægskontrakt, 3) en tjenesteydelseskontrakt eller 4) en kontrakt af en type, der falder ind under en nøje defineret undtagelse. Der vil således ikke være plads til et "gråt" område, hvor kontrakter ukontrolleret vil kunne omgå EF-reglerne.

14. Ved inden for disse overordnede rammer at gå frem i etaper, som Hvidbogen anbefalede, skulle det imidlertid også være muligt at undgå de problemer, der kan opstå ved at anvende et detaljeret regelsæt for offentlige indkøb på en bred vifte af vidt forskellige aktiviteter, som ikke alle kan undersøges til bunds på nuværende tidspunkt. Af den grund skelnes der i direktivet mellem prioriterede tjenesteydelser og andre tjenesteydelser. De prioriterede tjenesteydelser er underlagt et forholdsvist komplet regelsæt, der ret nøje svarer til det regelsæt, der er fastsat i de allerede vedtagne eller foreslåede direktiver. Restgruppen af andre tjenesteydelser er kun underlagt nogle grundlæggende gennemsigtighedsregler, som bl.a. vil give et solidt informationsgrundlag, hvorpå fremtidige beslutninger om en bredere anvendelse af det samlede regelsæt for offentlige indkøb kan træffes.

III. Anvendelsesområde

I) Definition af tjenesteydelser

15. I overensstemmelse med målsætningen om at færdiggøre hele EF-regelsættet for offentlige indkøb tager direktivforslaget udgangspunkt i en bred definition af tjenesteydelseskontrakter som omfattende alle kontrakter, der endnu ikke er omfattet af gældende direktiver, medmindre de falder ind under visse nøje definerede undtagelser.
16. Derved berører forslaget ikke gældende direktivers anvendelsesområde og ej heller det omfang, hvori direktiverne i forvejen omfatter tjenesteydelser. Specielt direktivet om offentlige indkøbsaftaler omfatter tjenesteydelser, der tager sigte på at stille udstyr eller andre varer til rådighed for en kunde, f.eks. leasingaftaler eller lejekontrakter med eller uden forkøbsret. Eksempler herpå er leje af

kraner eller fly. Direktivet om offentlige bygge- og anlægskontrakter omfatter ligeledes tjenesteydelser, fordi det omfatter kontrakter om projektering og udførelse af arbejder. Dette gælder navnlig kontrakter, hvor kontrahenten selv udfører projekteringsarbejdet og giver selve udførelsen af arbejdet i underentreprise. Der er gode grunde til, at kontrakter af denne art er omfattet af gældende direktiver, ikke mindst den, at de økonomisk og teknisk har nær forbindelse med indkøbsaftaler og bygge- og anlægskontrakter. Ved at lade dem falde ind under direktivet om tjenesteydelseskontrakter ville der være risiko for at genoplive diskussionen om de direktiver, der netop er blevet ændret. Derfor ønsker Kommissionen ikke i denne omgang at ændre ved gældende direktiver. Spørgsmålet kan tages op igen ved en senere lejlighed, formentlig i forbindelse med en fremtidig kodifikation af alle direktiverne om offentlige indkøb.

17. Nogle erhvervssektorer's produktion kan dels klassificeres som produkter henhørende under direktivet om offentlige indkøbsaftaler og dels som tjenesteydelser. Levering af programmel (kategori 7) er et godt eksempel herpå. Der må i overensstemmelse med gangs opfattelse skeles mellem standardprogrammel, der betragtes som et produkt, og "skræddersyet" programmel, der betragtes som en tjenesteydelse. Et andet eksempel er trykkerivirksomhed og tilsvarende aktiviteter inden for forlagsvirksomhed, der generelt betragtes som vareleverancer. Sådanne aktiviteter kan dog også betragtes som tjenesteydelser. De tilhører kategori 15. I sådanne tilfælde kan klassificeringen af en given kontrakt først finde sted, når der er foretaget en undersøgelse af dens særlige kendetegn. Den omstændighed, at en kontrakts kendetegn undertiden kan arrangeres således, at der opnås den ene eller den anden klassifikation, understreger vigtigheden af at sikre, at de regler, der gælder for hver kategori, stort set er ens, så fristelsen til at strukturere kontrakter på en bestemt måde ikke bliver for stor.

18. I direktivforslaget behandles også koncessionskontrakter om offentlige tjenesteydelser, dvs. det forhold, at en offentlig myndighed uddelegerer opgaven med at levere en tjenesteydelse til offentligheden til en ekstern virksomhed, som et prioriteret problemkompleks. Sådanne koncessionskontrakter kan være af betydelig økonomisk betydning, f.eks. inden for transport, vandforsyning og bortskaffelse af affald.

II) Prioriterede tjenesteydelser og andre tjenesteydelser

19. I direktivet må der imidlertid gives en mere specifik beskrivelse af dets meget brede anvendelsesområde, og dette af to årsager:

- der må foretages en retlig entydig og praktisk anvendelig son-
dring mellem prioriterede tjenesteydelser og andre tjeneste-
ydelser
- der må fastlægges kategorier af tjenesteydelser, ikke mindst for
gruppen af andre tjenesteydelser, der så nøje som muligt
afspejler de faktiske forhold inden for offentlige indkøb, og
hvorved det kan konstateres, hvad der specielt kendetegner de
enkelte markeder. Derved vil der kunne udarbejdes nyttige statl-
stikker og rapporter, der vil kunne danne et fornuftigt grundlag
for senere beslutninger om, hvorledes det samlede regelsæt for
offentlige indkøb skal anvendes.

20. Kriterierne for inddelingen af tjenesteydelser i prioriterede tjene-
steydelser og andre tjenesteydelser har bl.a. været følgende:

- erfaring med indgåelse af en offentlig kontrakt om den pågæl-
dende tjenesteydelse;
- offentlige kontrakters nuværende andel af den pågældende
erhvervssektors samlede omsætning;
- de potentielle muligheder for en øget samhandel på tværs af
landegrænserne inden for Fællesskabet, herunder om der hersker en
reel konkurrence på medlemsstaternes markeder, eller om dette vil
være tilfældet ved udgangen af 1992;
- hvor positiv en virkning i henseende til en markedsåbning og ind-
førelse af konkurrence, der vil kunne opnås ved at anvende EF-
reglerne for offentlige indkøb;
- i hvor høj grad direktivets konceptuelle rammer er hensigts-
mæssige;

- bestemte traktatbestemmelers relevans, f.eks. bestemmelserne i artikel 55, 56, 130 F-G og 223.

Klassifikationen findes i bilag IA (fuld anvendelse af direktivet) og bilag IB (minimumskrav) til direktivet. Gruppen af prioriterede tjenesteydelser omfatter en række intellektuelle tjenesteydelser af forskellig art, ikke-monopoliserede teletjenester, forsikringstjenesteydelser og visse banktjenesteydelser, F&U-tjenesteydelser, transporttjenesteydelser med undtagelse af jernbanetransport og transport ad vandveje, forlags- og trykkerivirksomhed samt rengøring, vedligeholdelse, reparation og lignende tjenesteydelser.

III) Central Product Classification

21. Ved definitionen af kategorier af tjenesteydelser henvises der i forslaget til Central Product Classification (CPC). CPC, der er udarbejdet af de relevante organer under De Forenede Nationer, er beregnet til at klassificere kommercielle transaktioner. Af den grund egner den sig bedre end andre nomenklaturer til de formål, der søges nået med EF-reglerne for offentlige indkøb. CPC er den tjenesteydelsesfortegnelse, der er bedst egnet til brug i forbindelse med offentlige indkøb, fordi der kun skal foretages nogle få formelle tilpasninger i den for, at den kan benyttes som reference. Endvidere har CPC den fordel, at den er en international nomenklatur, hvilket betyder, at den vil kunne benyttes i forbindelse med en udvidelse af GATT-Aftalen om Statslige indkøb til at omfatte tjenesteydelser. Endelig kan CPC på lang sigt ende op med at blive en universel nomenklatur, der vil kunne benyttes på hele området offentlige indkøb, dvs. på indkøbsaftaler, bygge- og anlægskontrakter og tjenesteydelseskontrakter.

IV) Ordregivende myndigheder

22. Forslaget omfatter alle ordregivende myndigheder, der er omfattet af enten direktivet om offentlige indkøbsaftaler eller direktivet om offentlige bygge- og anlægskontrakter. Den seneste definition af

ordregivende myndigheder med henblik på EF-reglerne for offentlige Indkøb findes i det nye direktiv om offentlige bygge- og anlægskontrakter, der blev vedtaget i juli 1989. Derfor omfatter dette nye direktivforslag de samme ordregivende myndigheder som dem, der skal anvende det nye direktiv om offentlige bygge- og anlægskontrakter fra og med juli 1990. Det drejer sig om:

- staten, regionale og lokale myndigheder, offentligretlige organer og sammenslutninger af disse myndigheder eller organer som beskrevet i bygge- og anlægsdirektivets artikel 1, litra b), og bilag I. I forslaget krydshenvises der til disse bestemmelser, hvilket også gælder for fremgangsmåden for ændring af bilag I til bygge- og anlægsdirektivet;
- koncessionsindehavere;
- virksomheder, som indgår kontrakter i forbindelse med udførelse af visse offentlige infrastrukturprojekter, hvortil det offentlige yder tilskud på mere end 50% (artikel 1a i det nye direktiv om offentlige bygge- og anlægskontrakter).

Desuden omfatter Indkøbsdirektivet i den form, det gælder fra den 1.1.1989, de organer, som skal anvende GATT-Aftalen om Statslige Indkøb som defineret i direktiv 80/767/EØF. Nogle af disse organer falder ikke ind under nogen af ovennævnte kategorier. I artikel 1, litra b), præciseres det, at disse organer ligeledes betragtes som ordregivende myndigheder i dette direktiv.

v) Definition af kontrakt

23. Erhvervelsen af tjenesteydelser er kun omfattet af dette forslag i det omfang, dette sker på grundlag af en gensidigt bebyrdende aftale. En gensidigt bebyrdende aftale er enhver aftale, ifølge hvilken en leverandør modtager et vederlag for at udføre en ganske bestemt aktivitet, som han kan udføre for den ordregivende myndighed eller for en tredjemand, og hvor resultaterne af aktiviteten fuldt ud tilfalder myndigheden eller tredjemanden. Koncessionskontrakter om tjenesteydelser er omfattet af denne definition (for nærmere oplysninger, se V nedenfor).

24. At engagere en leverandør til at udføre ganske bestemte tjenesteydelser i fremtiden skal ligeledes betragtes som en gensidigt bebyrdende aftale, forudsat at begge parter er sikre på, at tjenesteydelserne på forlangende skal udføres. Således er det at foretage bestilling hos rejsebureauer, hoteller, hyrevognsfirmaer og luft-taxafirmaer i princippet omfattet af direktivet.
25. Der foreligger derimod ikke en gensidigt bebyrdende aftale, når det drejer sig om ensidige tildelinger, som f.eks. statstilskud, penge-donationer og budgetoverførsler, som sætter modtageren i stand til at udføre visse almennyttige funktioner. De nationale regler for offentlige indkøb indeholder i mange tilfælde den fornødne sontring. Der er på dette stadium ikke behov for, at direktivforslaget behandler dette spørgsmål.
26. Der foreligger naturligvis heller ikke en aftale, når en myndigheds egne medarbejdere udfører tjenesteydelser. Direktivforslaget behandler ikke denne problematik, fordi der jo ikke foreligger nogen aftale. Selvudførte tjenesteydelsers virkning på den fulde liberalisering af offentlige tjenesteydelseskontrakter på EF-plan bør dog tages i betragtning ved revisionen af direktivet efter tre år.
27. Området forskning og udvikling har sine helt egne særlige kendetegn derved, at medlemsstaternes offentlige myndigheder og EF-Institutionerne benytter forskellige målsætninger og dermed forskellige instrumenter til at fremme teknologibasen. Direktivet omfatter kun kontrakter om offentlige indkøb; finansieringen af F&U-aktiviteter kan have form af en kontrakt. I mange tilfælde er sådanne kontrakter imidlertid ikke gensidigt bebyrdende, hvilket implicit kræves for, at der kan være tale om en kontrakt om offentlige indkøb. Dette er f.eks. tilfældet, når forskningsresultater i første række tilfalder forskningsorganerne (virksomheder, forskningsinstitutter eller videregående uddannelsesinstitutioner) og ikke den ordregivende myndighed. Desuden kan F&U-aktiviteter kun betragtes som en tjenesteydelse, for så vidt som den pågældende kontrakt specifikt vedrører erhvervelsen af bestemte resultater til gavn for identificerbare modtagere. Finansiering af forskning af almen interesse for samfundet som helhed eller en betydelig del af samfundet kan derfor ikke betragtes som en F&U-tjenesteydelse i dette direktivs forstand.

Direktivet dækker ikke andre former for statsstøtte til F&U, som f.eks. forskningslegater. Det dækker helt klart heller ikke skatte- og afgiftsforanstaltninger eller ejerskab og finansiering af forskningsinstitutioner.

Kontraktbaseret F&U er dog generelt ved at få større og større betydning, hvilket dannelsen for nylig af European Association of Contract Research Organisations vidner om. Kontraktbaseret F&U for kunder, som er ordregivende myndigheder i direktivets forstand, bør derfor være omfattet inden for gruppen af prioriterede tjenesteydelser. Dette forstyrrer på ingen måde balancen mellem den nationale og Fællesskabets F&U-politik.

vi) Undtagelsesbestemmelser

28. Direktivet indeholder de standardundtagelsesbestemmelser, der kendes fra de gældende direktiver, og som vedrører hemmeligholdelse og nationale sikkerhedshensyn (artikel 4, stk. 1) og offentlige kontrakter, der er underlagt særlige regler (artikel 5).
29. Det finder anvendelse på forsvarsområdet, dog med de begrænsninger, der er fastsat i Traktatens artikel 223 (artikel 4, stk. 1).
30. For at undgå uklarhed er aftaler vedrørende fast ejendom (artikel 1, litra a), nr. ii)) med vilje ikke omfattet. Aftaler af denne art er hverken indkøbsaftaler eller bygge- og anlægskontrakter. Eftersom de vedrører fast ejendom beliggende på en bestemt geografisk lokalitet, vedrører de desuden i det væsentlige lokale markeder, og ved selve deres genstand udelukker de reelt enhver mulighed for grænseoverskridende konkurrence. De aftaler, der ikke er omfattet, er dog kun aftaler, der vedrører køb af jord eller bygninger eller rettigheder i fast ejendom. Aftaler om at udføre tjenesteydelser i forbindelse med sådanne køb, f.eks. aftaler med ejendomsmæglere, er omfattet af direktivet (bilag IB, kategori 28).
31. Det er nødvendigt at indrømme yderligere undtagelser fra direktivet for audiovisuelle tjenesteydelsers vedkommende. Det, der hovedsagelig er erhvervens genstand på dette område, er dels tjenesteydelser om produktion af audiovisuelle værker som film, videoer og lydindspilninger, herunder reklameindslag, og dels sendetid, dvs. trådløs transmission samt spredning via satellit eller kabel. Aftaler af

begge typer henregnes normalt under tjenesteydelseskontrakter, hvoraf følger, at de normalt vil være omfattet af direktivet, medmindre andet er bestemt.

32. Underentrepriser om produktion af audiovisuelle værker til oplysende, uddannelsesmæssige og reklamemæssige formål er principielt omfattet. Radio- og tv-selskabernes virksomhed er imidlertid en sag for sig. Deres aktiviteter bør kun være omfattet af dette direktiv, for så vidt som de ikke specifikt vedrører disse selskabers sendevirksomhed. Det har stor kulturel og samfundsmæssig betydning, at selskaberne bevarer deres frihed til at skaffe sig programmateriale fra en hvilken som helst kilde, de måtte ønske, og efter en fremgangsmåde, som de selv frit fastsætter. Derfor er det kun de radio- og tv-selskaber, der optræder som ordregivende myndighed i direktivets forstand, og som er juridiske personer, der er underlagt offentligretlige regler, der vil være omfattet. Dette er grunden til, at radio- og tv-selskabers erhvervelse af programmateriale ikke bør være omfattet af direktivet (artikel 1, litra a), nr. III)). Af samme årsag er tildelingen af senderettigheder eksplicit udeladt i definitionen af koncessionskontrakter om offentlige tjenesteydelser.

33. Dernæst er det at stille sendetid til rådighed ligeledes principielt omfattet af direktivet. I visse situationer kan erhvervelsen af sendetid dog have betydning for områder som den offentlige ro og orden og den offentlige sundhed. Der kan opstå behov for at formidle oplysninger af kriminalpræventiv art og om opklaring af forbrydelser, trafikforhold, civile nødsituationer og smitsomme sygdomme til så bredt et publikum som muligt. I nogle situationer vil sendetid til sådanne formål slet ikke blive stillet til rådighed på kontraktbasis. Sådant sendetid vil derfor ikke være omfattet af et direktiv om offentlige indkøb. I andre situationer vil kontraktløsningen kunne benyttes, ikke så meget for at indhente det bedste tilbud, men simpelthen fordi det er den mest nærliggende løsning. For at tage højde for denne situation bør det udtrykkeligt bestemmes, at medlemsstaterne kan fravige direktivets krav, når det drejer sig om kontrakter om sendetid i det omfang og under de betingelser, der er fastsat i Domstolens domspraksis om de undtagelsestilfælde, der følger implicit af artikel 59 i Traktaten (fri udveksling af tjenesteydelser), og som vedrører "rimelige begrænsninger af hensyn til almenvellet". Tildelingen af sendetilladelser behandles i punkt 73 nedenfor.

34. Det er ligeledes nødvendigt at indrømme en specifik undtagelse for teletjenesters vedkommende for at bringe dette direktiv på linje med den generelle liberalisering af markedet for teletjenester. Kommissionens direktiv 90/388/EØF om liberalisering af markedet for teletjenester⁽¹⁾ slår til lyd for en liberalisering af dette marked, dog med undtagelse af taletelefoni og visse andre tjenester. Eftersom der ikke vil blive indført fuld konkurrence på dette marked, tjener det ikke noget formål at lade offentlige kontrakter om disse tjenesteydelser være omfattet af dette direktiv. Den relevante undtagelsesbestemmelse findes i artikel 1, litra a), nr. iv).
35. Endnu en specifik undtagelse må indrømmes for voldgifts- og mæglingstjenesteydelser. De organer eller enkeltpersoner, der udfører sådanne tjenesteydelser, er normalt udpeget hertil af aftaleparter, der i tilfælde af uenighed ønsker at undgå at skulle gå rettens vej, eller også vælges de i fællesskab af parterne, når der opstår uenighed. I begge tilfælde ville det være upassende at udbyde sådanne tjenesteydelser.
36. Endelig er der visse former for finansielle tjenesteydelser, som det for øjeblikket ikke kan overvejes at lade direktivet finde anvendelse på. Dette gælder bl.a. primæremission af statsobligationer og aktiviteter i forbindelse med statsgældsforvaltning. Disse tjenesteydelser har nær forbindelse med pengepolitik, er underlagt en omfattende lovregulering og er forbeholdt en lille gruppe specialiserede og registrerede virksomheder. Desuden kræves det ofte på dette område, at en aftale skal indgås, og at de nødvendige foranstaltninger skal gennemføres inden for en meget kort tidsfrist.

vii) Tærskelbærb

37. For de fleste tjenesteydelseskategoriers vedkommende stilles der i dette forslag (artikel 8, stk. 4) det samme minimumskrav til kontraktværdien som i direktivet om offentlige indkøbsaftaler (200 000 ECU). Derved opnås et retfærdigt kompromis mellem ønsket om at undgå unødvendige formaliteter i forbindelse med små kontrakter og ønsket om at gøre offentlige indkøb så gennemsligtige som muligt. I al fald er der ingen risiko for, at kontrakter kunstigt omklassificeres for derved enten helt at omgå direktiverne eller at opnå, at de falder ind under et andet regelsæt, som opfattes som gunstigere.

38. I betragtning af, hvor forskelligartede de tjenesteydelser, der er omfattet af direktivet, er, og i betragtning af, at der er forskellige måder at beregne kontraktværdien på, er det nødvendigt at præcisere, at kontraktværdien normalt er leverandørens samlede vederlag (artikel 8, stk. 5). For kontrakter, hvori der ikke er angivet en samlet pris, er den samme metode til beregning af kontraktværdien som i Indkøbsdirektivet blevet benyttet. Dette indebærer, at kontrakter af ubegrænset varighed er omfattet af direktivet, forudsat at de indeholder bestemmelser om betaling af månedlige afdrag på ca. 4 000 ECU.

39. Der er dog to særlige problemer, der skal løses.

40. For det første bør planlægningen af offentlige bygge- og anlægsarbejder dækkes i samme omfang, som selve bygge- og anlægsarbejderne er dækket i henhold til direktiv 71/305/EØF, dvs. med et tærskelbeløb på 5 mio. ECU (artikel 8, stk. 2).

41. For det andet har en række finansielle tjenesteydelser visse særlige kendetegn, der gør det nødvendigt at foretage tilpasninger i de generelle regler om tærskelbeløb.

Hvad forsikringstjenesteydelser angår, udgør det årlige præmiebeløb et indlysende udgangspunkt (artikel 8, stk. 1, første led).

Værdien af de finansielle tjenesteydelser, der er opført under kategori 21 i bilag 1B er vanskelig at ansætte, fordi der ikke forekommer honorarer, provisioner eller lignende vederlag. For disse tjenesteydelsers vedkommende kan benyttes et tal, der er beregnet på grundlag af renteafkastet, så at små kontrakter udelukkes fra at falde ind under direktivet (artikel 8, stk. 3).

IV. Proceduremæssige forpligtelser

42. Som forklaret ovenfor fastsættes der ved direktivet et samlet regelsæt for offentlige kontrakter om prioriterede tjenesteydelser, der ligger på linje med gældende direktiver.

43. Direktivets bestemmelser kræver ingen nærmere forklaring i det omfang, de er identiske med eller svarer til bestemmelserne i gældende direktiver.

Hvilke bestemmelser, det drejer sig om, kan nemt konstateres ved hjælp af vedlagte korrelationstabel (kapitel XIII nedenfor), hvori det for hver artikel eller hvert stykke i direktivet er anført, hvilken bestemmelse der er benyttet som reference.

Der er derimod behov for en nærmere forklaring, når det drejer sig om de bestemmelser, der drejer sig om de særlige forhold, der gør sig gældende i forbindelse med offentlige tjenesteydelseskontrakter.

I) Valg af udbudsprocedure

44. Direktivet indeholder specielt en undtagelsesbestemmelse, hvorved der åbnes mulighed for at benytte udbud efter forhandling med offentliggørelse af en bekendtgørelse i tilfælde af komplekse tjenesteydelser, som ikke kan specificeres fuldt ud fra begyndelsen (artikel 13, stk. 2, *intra c*). Undtagelsen bygger på objektive kriterier: tjenesteydelsens art og den objektive umulighed for at fastsætte kontraktspecifikationer, der er tilstrækkelig detaljerede til, at det bedste bud blandt dem, der indgives, kan vælges. Disse betingelser kan navnlig tænkes opfyldt i forbindelse med kreative, intellektuelle tjenesteydelser. Ved artikel 13, stk. 2, *intra c*), åbnes der mulighed for, at også kontrakter om udførelse af finansielle tjenesteydelser kan indgås ved udbud efter forhandling.

II) Projektkonkurrencer

45. Projektkonkurrencer kan - alt efter hvilke nationale regler eller hvilken national praksis der gælder herfor - være en foranstaltning, der går forud for ordretildelingen, eller være en del af selve kontraktindgåelsesproceduren. Direktivet er koncentreret om nogle centrale aspekter, der skal sikre, at muligheden for at deltage i projektkonkurrencer er åben for alle i Fællesskabet. Når konkurrencer af denne art ikke har tilknytning til kontraktindgåelsesproceduren, finder disse regler kun anvendelse, hvis det samlede præmiebeløb og de samlede betalinger overstiger 200 000 ECU. Derved fastsættes der ikke regler for, hvornår det er hensigtsmæssigt at udskrive en projektkonkurrence. I overensstemmelse med Traktatens princip om forbud mod diskrimination begrundet i nationaliteten tillader direktivet ikke regionale restriktioner i adgangen til at deltage i projektkonkurrencer. Der må derfor ikke afholdes konkurrencer, hvortil kun personer fra et bestemt geografisk område af Fællesskabet har adgang.

Ifølge direktivet skal hensigten om at udskrive projektkonkurrencer offentliggøres, hvilket ligeledes gælder resultatet af dem. Der kan efterfølgende afgives ordrer til en af vinderne gennem udbud efter forhandling uden forudgående offentliggørelse af en bekendtgørelse, såfremt efterfølgende ordrer ifølge de relevante nationale bestemmelser er forbeholdt dem.

46. De relevante bestemmelser findes i artikel 1, litra g), definition, artikel 13, stk. 3, litra c), efterfølgende ordrer, artikel 15, deltagelse i konkurrencer og juryens virke, artikel 17, stk. 4, artikel 18, stk. 1, og bilag IV, offentliggørelseskrav. Det skal bemærkes, at bestemmelserne i direktivet er minimumsregler. De nationale regler kan være mere udførlige.

III) Alternative bud

47. Alternative bud kan forekomme særlig hyppigt på områder, hvor de bydende har mulighed for at vise opfindsomhed med at finde en løsning på den ordregivende myndigheds behov. Spektret af mulige løsninger kan være meget bredt, og en løsning kan på nogle områder udstrække sig til at blive en ydelse, som ikke længere kan betegnes som en tjenesteydelse, men snarere som en vareleverance. Dette kan specielt være tilfældet inden for områder, hvor det er vanskeligt at trække en skillelinje mellem udførelse af en tjenesteydelse og levering af en vare. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvor en ordregivende myndighed mener at have behov for "skræddersyet" programmel (en tjenesteydelseskontrakt), men hvor en bydende mener at kunne tilbyde en effektiv løsning ved at sælge et stykke standardprogrammel (en indkøbsaftale). For at holde alle valgmuligheder åbne bestemmes det i artikel 21, stk. 2, at aftaleformen ikke er tilstrækkelig begrundelse for at afvise alternative bud.
48. Artikel 21, stk. 2, udvider dog ikke denne regel til at omfatte alternative bud, der efter deres art er bygge- og anlægskontrakter, f.eks. et bud, der omfatter såvel projektering som udførelse af arbejder. Årsagen hertil er, at direktivet bør være neutralt med hensyn til, om der benyttes integrerede kontrakter af denne art eller ej. Ved ikke at nævne bygge- og anlægskontrakter i artikel 21, stk. 2, overlades det til de nationale regler at sikre, at konkurrence om projekteringskontrakter holdes adskilt fra ethvert aspekt af selve udførelsen af arbejdet.

iv) Aktiviteter forbeholdt bestemte professioner: Juridiske personer

49. Ifølge visse nationale bestemmelser kan udførelsen af bestemte tjenesteydelser være forbeholdt bestemte professioner. Reglerne for offentlige indkøb skal anerkende sådanne bestemmelser, hvis de er forenelige med Traktaten. Hvis der findes sådanne bestemmelser, skal dette og referencen angives i udbudsbekendtgørelsen for at underrette interesserede leverandører om, hvilke relevante restriktioner der eksisterer (punkt 4 i modellerne til udbudsbekendtgørelser i bilag III B, C og D samt punkt 7 i bilag IV).

50. I visse dele af servicesektoren forbyder nationale bestemmelser juridiske personer adgang hertil eller tillader kun adgang for bestemte former for juridiske personer eller stiller krav om, at ejerne og ledelsen skal tilhøre en bestemt profession. Sådanne krav finder generel anvendelse og er ikke kun begrænset til offentlige indkøb. Som et første skridt hen imod en afskaffelse af hindringerne for grænseoverskridende aktiviteter på dette område, kræves det i artikel 23, stk. 2, at de ordregivende myndigheder skal acceptere bud fra virksomheder, uanset om de er fysiske eller juridiske personer. Denne bestemmelse forpligter ikke i sig selv medlemsstaterne til at ændre deres bestemmelser om virksomheder eller personer, der er underlagt deres lovgivning. Artikel 23, stk. 3, giver imidlertid forrang til de bestemmelser, der gælder i juridiske personers oprindelsesland. Stk. 2 bekræfter desuden de ordregivende myndigheders ret til at forlange dokumentation for, at de personer, der forestår udførelsen af tjenesteydelsen, besidder de fornødne faglige kvalifikationer.

v) Registrering og kvalitetsstyring

51. Registrering og kvalitetsstyring er relevant for dette direktiv i forbindelse med spørgsmålet om, hvilken form for dokumentation der kan forlanges om leverandørens juridiske, økonomiske, finansielle, faglige og tekniske forhold. Direktivet indeholder bestemmelser om indholdet og formen af den krævede dokumentation samt om informationskilderne. I forskellige bestemmelser i direktivet anføres de dokumentationsformer, der anerkendes i gældende direktiver, nemlig udskrifter fra retsbøger (artikel 26), handelsregistre (artikel 27),

erklæringer fra bank (artikel 28, litra a)) og beviser for registrering i officielle lister over anerkendte leverandører (artikel 32). Endvidere kan det - eftersom nogle af de leverandører af tjenesteydelser, der er omfattet af direktivet, er selvstændige erhvervsdrivende - kræves, at de fremlægger dokumentation for medlemskab af de relevante faglige organisationer i det omfang, medlemskab er obligatorisk (artikel 27, stk. 2).

52. Kvaliteten af udførte tjenesteydelser er vanskelig at måle. Selv om der inden for serien af EN 29 000- og EN 45 000-standarder findes kvalitetssikringssystemer, er det endnu for tidligt at gøre dem obligatoriske. Der er endnu ikke tilstrækkelig mange leverandører af tjenesteydelser, der benytter sig af dem, og certificeringsformen og -midlerne i henhold til EN 45 000 er stadig under opbygning. Bestemmelsen i artikel 30 er derfor en henstilling og ikke et krav. Spørgsmålet om, hvorvidt det skal være obligatorisk at benytte den, vil blive undersøgt nærmere under lovgivningsprocessen. Revisionen af direktivet i henhold til artikel 42 vil også beskæftige sig med spørgsmålet.

53. Imidlertid findes der certificeringsordninger inden for kvalitetskontrol på nationalt plan inden for visse grene af servicesektoren, som f.eks. rådgivende ingeniørvirksomhed. Det har kunnet konstateres, at ordregivende myndigheder normalt forlanger en sådan certificering, hvis der findes et kvalitetskontrolorgan i deres land. Derved kan der øves diskrimination mod udenlandske leverandører, fordi det kan være vanskeligere for dem end for lokale leverandører at opnå certificering, eller fordi de simpelthen nægtes adgang til at opnå certificering. På den anden side er der ingen tvivl om, at en kvalitetsstempling af leverandører gennem en certificeringsordning, der forestås af uafhængige organer, har stor værdi. Direktivet anerkender derfor, at sådanne kvalitetskontrolsystemer findes og opstiller bestemmelser, der sikrer, at måden, de benyttes på, kan forenes med nødvendigheden af at give leverandører fra andre lande en fair chance (artikel 30).

vi) Kvalifikations- og kontrakttildelingskriterier

54. Bestemmelserne vedrørende deltagelse og udvælgelse af deltagere (særlig artikel 28 og 29) følger de tilsvarende bestemmelser i bygge- og anlægsdirektivet og indkøbsdirektivet meget nøje. Dog er

der på to måder taget højde for de særlige forhold, der kendetegner tjenesteydelser udført af selvstændige erhvervsdrivende. For det første henvises der ved vurderingen af leverandørernes finansielle forhold til deres erhvervsansvarsforsikring (artikel 28, stk. 1, litra a)). For det andet henvises der ved vurderingen af leverandørernes kvalifikationer til deres faglige kunnen, effektivitet, erfaring og pålidelighed (artikel 29, stk. 1). Desuden findes der bestemmelser om den dokumentation, der kræves for sådanne kvalifikationer.

55. Hvad angår kontrakttildelingskriterierne, fastlægges med begrebet "det økonomisk mest fordelagtige bud" (artikel 33, stk. 1, litra a)) de rette rammer for at anvende et hvilket som helst relevant kriterium for at foretage et valg mellem flere forskellige bud. Dette gælder ikke mindst kreative, intellektuelle tjenesteydelser. For at vise, hvor mange forskellige mulige kriterier der kan lægges til grund herfor, peger artikel 33, stk. 1, litra a), bl.a. på æstetiske og funktionelle kriterier.
56. Et andet væsentligt aspekt er priskonkurrence.
57. Der er betydelige forskelle fra medlemsstat til medlemsstat i situationen på dette område, navnlig inden for arkitektfaget og rådgivende ingeniørvirksomhed. I en række medlemsstater findes der honorarsatser eller andre former for faste takster, hvorved ydelsens kvalitet bliver det vigtigste kontrakttildelingskriterium. I andre medlemsstater er der en prisliberalisering i gang, og i nogle enkelte findes der endda fuld priskonkurrence.
58. Uanset hvilke argumenter der kan fremføres for og imod priskonkurrence, er de relevante spørgsmål i forbindelse med dette direktiv, om disse forskelle mellem de enkelte medlemsstater fører til, at der skabes hindringer for indførelse af konkurrence om offentlige indkøb. En analyse af situationen i de enkelte medlemsstater har ikke givet nogen antydning af, at der er opstået handelshindringer. Endvidere kan der indføres en tilstrækkelig grad af konkurrence ved at forlange offentliggørelse af udbudsbekendtgørelser og ikke-diskriminerende procedurer og kriterier for udvælgelse og kontrakttildeling. Artikel 33, stk. 1, lader derfor alle formelle prisfastsættelsesinstrumenter være uberørt.

59. Et andet vigtigt spørgsmål er spørgsmålet om unormalt lave bud. Hovedårsagerne til, at bud kan synes at være unormalt lave, er for det første, at der kan være ydet statsstøtte, og for det andet, at leverandører, der er offentlige myndigheder eller virksomheder, kan være begunstiget af omkostningsfordele. De relevante bestemmelser forklares i afsnit VII (nr. III)) nedenfor.

VII) Indgåelse af kontrakter om de i bilag IB anførte tjenesteydelser

60. I bilag IB er anført de tjenesteydelser, for hvilke der først foreligger et fornuftigt grundlag for en beslutning om, hvorvidt direktivet skal finde fuld anvendelse på dem eller ej, når der foreligger mere udførlige oplysninger om markedssituationen for de pågældende tjenesteydelser. Kontrakter om disse tjenesteydelser bør derfor bringes ind under et overvågningssystem med minimale krav for at reducere det administrative arbejde mest muligt.
61. Den bedste måde at overvåge offentlige tjenesteydelseskontrakter på er at registrere tildelingen af enkeltkontrakter. I artikel 10 og 18 bestemmes det derfor, at dette primært skal opnås ved offentliggørelse af kontrakttildelingsbekendtgørelser. De kontrakt-specifikke oplysninger vil blive benyttet til at oprette et generelt markedsinformationssystem. Planen er på grundlag af kontrakttildelingsbekendtgørelserne regelmæssigt at udarbejde rapporter og eventuelt at offentliggøre dem.
62. Ved direktivet tildeles Det Rådgivende Udvalg for Offentlige Aftaler en betydningsfuld rolle på dette område. Artikel 18, stk. 4, stiller krav om, at rapporternes nærmere opbygning og præsentation, herunder vilkårene for offentliggørelse, skal fastsættes i samråd med Det Rådgivende Udvalg.
63. Offentliggørelse af kontrakttildelingsbekendtgørelser er et fælles krav for såvel bilag IA-tjenesteydelser som bilag IB-tjenesteydelser. I den forstand, at der består pligt til at fremsende sådanne bekendtgørelser til Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer (artikel 18, stk. 1).

64. Men der kan være forskel på, hvordan de behandles. Medens kontrakt-tildelingsbekendtgørelser om bilag IA-tjenesteydelser automatisk offentliggøres, er dette ikke automatisk tilfældet med bilag IB-tjenesteydelser. For sidstnævnte tjenesteydelsers vedkommende har den ordregivende myndighed valget mellem at offentliggøre bekendtgørelsen eller at lade være (artikel 18, stk. 2 og 3). Kommissionen forventer, at de ordregivende myndigheder efterhånden vil stille sig mere og mere positivt over for offentliggørelse. Som følge heraf vil mængden af kontrakt-specifikke oplysninger til markedet om kontrakter om bilag IB-tjenesteydelser efter al sandsynlighed vokse.

V. Tekniske standarder

65. De tjenesteydelser, der vil skulle leveres i henhold til en offentlig tjenesteydelseskontrakt, vil i mange tilfælde skulle specificeres i enkeltheder. Ligesom det er tilfældet med offentlige indkøbsaftaler og offentlige bygge- og anlægskontrakter, gøres dette i udbudsmaterialet eller i kontrakten (artikel 16, stk. 1).
66. Mange tjenesteydelseskontrakter omfatter brug eller levering til den ordregivende myndighed af konkrete produkter: reservedele i forbindelse med reparationstjenesteydelser, informationsmedier som f.eks. bånd, disketter osv., levnedsmidler og mange andre varer. Forskrifterne for tekniske beskrivelser af produkter bør så vidt muligt svare til forskrifterne i gældende direktiver.
67. De relevante bestemmelser vedrørende brug af harmoniserede standarder finder derfor anvendelse. Det skal dog tages med i overvejelserne, at produkter, der benyttes eller endog leveres i henhold til tjenesteydelseskontrakter, ofte kun har marginal interesse for den ordregivende myndighed: rengøringsmidler, papir, relativt småt materiel, installationer og lignende. Det vil derfor være for vidtgående at forlange af de ordregivende myndigheder, at de i alle tilfælde skal angive specifikationerne for samtlige de produkter, der leveres til dem, ved en henvisning til europæiske eller andre standarder. Artikel 16, stk. 2, finder derfor kun anvendelse, når den ordregivende myndighed mener, at der er behov for angive produkternes tekniske specifikationer.

68. Der foregår aktive overvejelser om at udarbejde europæiske standarder for selve tjenesteydelserne, f.eks. for programmeltjenesteydelser. Det kan derfor forventes, at de normale regler vil finde anvendelse. Situationen vil dog blive taget op til fornyet overvejelse i forbindelse med revisioner af direktivet. Artikel 42 indeholder derfor en specifik henvisning til spørgsmålet om tekniske standarder for tjenesteydelser.

VI. Koncessionskontrakter

69. Direktivet behandler koncessionskontrakter om offentlige tjenesteydelser efter samme retningslinjer, som bygge- og anlægsdirektivet behandler koncessionskontrakter om offentlige bygge- og anlægsarbejder.
70. Med hensyn til definitionen af koncessionskontrakter om offentlige tjenesteydelser bygger direktivet også her på komplementaritetsprincippet i forhold til gældende regler. Det vil sige, at koncessionskontrakter om offentlige bygge- og anlægsarbejder som defineret i det nye bygge- og anlægsdirektiv ikke er omfattet (artikel 1, litra h), definition af koncessionskontrakter om offentlige tjenesteydelser). En koncessionskontrakt, hvori indgår et element af offentligt bygge- og anlægsarbejde, skal således betragtes som en koncessionskontrakt om offentlige bygge- og anlægsarbejder i den betydning, der er fastsat i artikel 1, litra d), i bygge- og anlægsdirektivet, som ændret ved direktiv 89/440/EØF. Koncessionskontrakter om offentlige tjenesteydelser omfatter derfor pr. definition kun koncessionskontrakter, hvori der ikke indgår noget element af bygge- og anlægsarbejde. En koncessionskontrakt om aktiviteter, der kræver etablering af et rørnet, f.eks. inden for vand- eller energiforsyningsområdet, vil derfor normalt ikke blive betragtet som en koncessionskontrakt om offentlige tjenesteydelser, men om bygge- og anlægsarbejder. En koncessionskontrakt om forvaltning af et bestående anlæg vil derimod. Der vil dog også kunne forekomme koncessionskontrakter om offentlige tjenesteydelser inden for så forskellige områder som transport, massebespisningsvirksomhed, detailsalg, bagagehåndtering, affaldsbortskaffelse, gaderengøring osv.
71. For det andet omfatter koncessionskontrakter om offentlige tjenesteydelser i direktivets forstand ikke tildelingen af rettigheder, som automatisk skal tildeles, hvis en ansøger opfylder visse betin-

Det er en integreret del af definitionen i artikel 1, *intra h*), at den ordregivende myndighed har ret til at anlægge et vist skøn ved tildelingen af den pågældende rettighed.

72. For det tredje skal den pågældende aktivitet være en tjenesteydelse, der skal stilles til rådighed for offentligheden. En eneret på at udføre andre aktiviteter, f.eks. prospektering og udvinding af olie og gas, er ikke en koncessionskontrakt om offentlige tjenesteydelser i direktivets forstand.
73. Endelig defineres koncessionskontrakter om offentlige tjenesteydelser som en handling, hvorved ordregivende myndigheder uddelegerer udførelsen af en aktivitet, som de ellers selv ville have udført, og som de ønsker at føre en vis, omend indirekte, kontrol med. Det er netop på grund af denne uddelegering, at koncessionskontrakter om tjenesteydelser ikke blot indebærer levering af en tjenesteydelse til offentligheden, men også samtidig til den ordregivende myndighed. Sendetilladelser skal holdes ude af denne definition, fordi det generelle synspunkt her er, at dette direktiv ikke finder anvendelse på sendevirksomhed som sådan.
74. Hvad angår de regler, der skal anvendes, skelnes der i direktivet mellem de regler, der gælder for offentlige myndigheders tildeling af koncessionskontrakter (artikel 12, artikel 17, stk. 3, artikel 18, stk. 1, artikel 22, stk. 2, bilag V, om offentliggørelse af bekendtgørelser), og de regler, der gælder for tildeling af tjenesteydelseskontrakter af koncessionsindehaverne selv (artikel 3).
75. Selv om direktivet omhandler kontrakter, der tildøles af koncessionsindehavere, har dette ingen virkning for reglerne for offentlige indkøb foretaget af organer, der har deres virksomhed inden for de "undtagne sektorer", som hyppigt er koncessionsindehavere. Risikoen for konflikt mellem direktivet om tjenesteydelser (hvor der kun kræves offentliggørelse af en bekendtgørelse) og direktivet om de undtagne sektorer (hvor det kræves, at det finder fuld anvendelse på tjenesteydelseskontrakter om programmel inden for telekommunikation) foreligger ikke, idet det i artikel 6 specifikt bestemmes, at direktivet om de undtagne sektorer skal have forrang.

VII. Selvudførte tjenesteydelser og monopoliserede aktiviteter

I) Selvudførte tjenesteydelser

76. Mange ordregivende myndigheder er i stand til at dække deres behov for visse tjenesteydelser ved at udføre de pågældende aktiviteter med egne midler. Dette gælder navnlig på områder, hvor myndighederne i forvejen råder over de fornødne eksperter blandt deres medarbejdere, f.eks. edb-eksperter, arkitekter, ingeniører, økonomer, videnskabelige medarbejdere osv. I sådanne tilfælde er valget mellem at indkøbe de ønskede tjenesteydelser udefra eller at udføre dem selv forholdsvis frit.
77. EF-reglerne for offentlige indkøb griber ikke ind i de offentlige myndigheds ret til selv at afgøre, hvorvidt de vil foretage indkøb på markedet eller dække deres behov med egne midler. Dette er et spørgsmål, der vedrører de fundamentale økonomisk-politiske valg, der henhører under medlemsstaternes kompetence. Udførelsen af en tjenesteydelse inden for en organisation, der er én enkelt juridisk person, f.eks. hvis én division i organisationen udfører tjenesteydelser for en anden division, udgør ikke et offentligt indkøb, selv om der kan konstateres budgetmæssige konsekvenser.
78. På den anden side kan det ikke nægtes, at det ekstraarbejde, som EF-regierne for offentlige indkøb medfører, er forholdsvis nemt at undgå ved simpelthen at afstå fra at udbyde den pågældende tjenesteydelse. Set i dette lys kan direktivet få den virkning, at det indskrænker offentlige indkøb i stedet for at liberalisere dem. Virkningerne af selvudførte tjenesteydelser må tages i betragtning ved revisionen af direktivet efter tre års forløb (artikel 42).

II) Monopoliserede aktiviteter

79. Direktivet må have præcise regler for dets anvendelse i tilfælde, hvor tjenesteydelser leveres af leverandører, der har et særligt tilhørsforhold til den ordregivende myndighed. Det kan f.eks. dreje

sig om leverandører, der selv tilhører den offentlige sektor, eller som besidder enerettigheder til at udføre deres tjenesteydelser for ordregivende myndigheder. Sådanne tilhørsforhold er et typisk kendetegn ved tjenesteydelsesområdet. Vareleverancer er mindre hyppigt underlagt enerettigheder, og den offentlige sektor er selv mindre hyppigt involveret i fremstilling af varer end i levering af tjenesteydelser.

80. Direktivet omfatter i princippet alle situationer, hvor ordregiveren og leverandøren af en tjenesteydelse er retligt særskilte enheder, og hvor deres forhold med henblik på levering af tjenesteydelsen hviler på en kontrakt. Nogle undtagelser fra dette princip er hjemlet i selve Traktaten, f.eks. artikel 223, som der henvises til i artikel 4, stk. 1, i direktivet, og artikel 55 og 56, som der henvises til i betragtningerne. Undtagelser vil blive fortolket snævert. De har ikke generelt nogen indflydelse på direktivets anvendelse i ovennævnte tilfælde.

81. I artikel 7 i direktivet fastsættes endnu en begrænset undtagelse. Ved denne artikel undtages fra direktivet kontrakter, der vedrører levering af tjenesteydelser mellem ordregivende myndigheder, forudsat at leverandøren besidder en formel og gennemsigtig eneret, der er forenelig med Traktaten, til at levere tjenesteydelsen. Det skal bemærkes, at denne undtagelsesbestemmelse alene vedrører direktivets krav. Traktatens principper om fri udveksling af tjenesteydelser overalt i Fællesskabet gælder naturligvis i sådanne tilfælde, og Kommissionen vil straks påtale traktatstridige enerettigheder, der kommer til dens kendskab. Undtagelsen fra direktivet er ikke tænkt at skulle være permanent. Ved Kommissionens revision af, hvordan direktivet har virket, når det har været i kraft i tre år (artikel 42), kan disse kontraktens omfang og art blive taget op til overvejelse, og der kan i givet fald blive fremsat forslag til ændring af direktivet. På nuværende tidspunkt foreligger der dog ingen oplysninger om arten og omfanget af disse aktiviteter, der giver anledning til at fremsætte motiverede forslag.

82. Set under ét er situationen vedrørende eneleverandører altså følgende:

a) hvad angår tildelingen af enerettigheder, finder direktivet anvendelse på udpegningen af leverandører ved kontrakt, som det forklares i punkt 24 ovenfor. Tildelingen af enerettigheder via koncessionskontrakter om offentlige tjenesteydelser er omfattet på den måde, at der skal offentliggøres bekendtgørelser om hensigten om at tildele kontrakten og efter tildelingen. Tildelingen af enerettigheder ved lov eller administrativ bestemmelse er ikke omfattet af direktivet, men Traktatens principper om fri udveksling af tjenesteydelser finder naturligvis anvendelse;

b) tjenesteydelseskontrakter, der skal tildeles eneleverandører, er fuldt ud omfattet af direktivet i alle tilfælde, hvor eneleverandøren er en privat virksomhed. De er også fuldt ud omfattet, når eneleverandøren er en offentlig myndighed undtagen i de tilfælde, hvor enerettighederne er tildelt på formel og gennemsligtig måde.

III) Konkurrencefordrejning og statsstøtte

83. I nogle tilfælde, hvor ordregivende myndigheder råder over de fornødne ressourcer til at udføre tjenesteydelser, forekommer det, at de udbyder disse tjenesteydelser på det åbne marked, endog på tværs af Fællesskabets grænser. Derved kan de i kraft af deres status som offentlige myndigheder være i stand til at udnytte bestemte konkurrencefordele. Det hævdes, at deres priser ikke altid afspejler de faktiske omkostninger.

84. Enhver indgriben for at forhindre konkurrencefordrejning må primært tage udgangspunkt i EF's konkurrenceregler. At de finder anvendelse på offentlige myndigheder, beror på den funktionsbaserede definition af virksomheder, der er blevet stadfæstet i EF-Domstolens dom af

16. Juni 1987 i sag 118/85 vedrørende det italienske tobaksmonopol. Desuden vil problemer i forbindelse med betaling af merværdiafgift være underlagt bestemmelserne i sjette momsdirektiv (77/388/EØF, EFT L 145 af 13. juni 1977), der omhandler statslige myndigheder som skatte- og afgiftspligtige personer. Kommissionen vil om nødvendigt træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at disse regler overholdes.

85. EF-reglerne om offentlige indkøb er ikke det rette instrument til at løse problemer af denne art; de kan dog medvirke til at gøre det lettere at undersøge sådanne problemer i den rette sammenhæng. Artikel 34 i direktivet har denne virkning derved, at den stiller krav om, at Kommissionen underrettes, når ordregivende myndigheder agter at gribe ind over for unormalt lave bud på bestemte måder.

86. I henhold til artikel 34, stk. 1, skal de ordregivende myndigheder anstille undersøgelser af omkostningsberegningen i forbindelse med bud, der forekommer at være unormalt lave.

I tilfælde, hvor offentlige myndigheder afgiver unormalt lave bud, indebærer dette ingen risiko for de ordregivende myndigheder, og antages sådanne bud, kan dette medføre konkurrencefordrejning. For at klare denne situation skal undersøgelserne i henhold til stk. 2 vedrøre de omkostningsforhold, der er anført i artikel 3 i Kommissionens direktiv 80/723/EØF af 25. juni 1980 om gennemsækeligheden af de økonomiske forbindelser mellem medlemsstaterne og de offentlige virksomheder (EFT L 195 af 29.7.1980, s. 35), ændret ved direktiv 85/412/EØF af 29. juli 1985 (EFT L 229 af 29.7.1985). Disse regler beskæftiger sig med det problem, at medlemsstater via offentlige virksomheder kan forfølge andre formål end kommercielle og kompensere for de økonomiske byrder, de påtager sig som følge heraf. Bud kan blive påvirket af overførsler af offentlige ressourcer af denne art.

87. Har nogen af disse faktorer indflydelse på et bud, skal Kommissionen underrettes om hensigten om at antage det. Kommissionen vil derved

være i stand til at anstille undersøgelser ud fra specielt EØF-Traktatens artikel 90 i forbindelse med artikel 92.

88. Artikel 34 i direktivet beskæftiger sig ligeledes med bud afgivet af private virksomheder, der er unormalt lave, fordi den bydende modtager statsstøtte. Stk. 3 svarer til den formulering, der benyttes i det genbehandlede forslag til direktiv om de offentlige forsyningsværker. Den åbner mulighed for at afvise sådanne bud, forudsat at myndigheden underretter Kommissionen herom.

VIII. Arkivering, Indberetningskrav og revision af direktivet

89. Direktivet indeholder bestemmelser i artikel 14, stk. 3, om, at der skal føres optegnelser over de enkelte kontrakttildelinger. Sådanne oplysninger kan være relevante i forbindelse med klager eller andre former for indsigelse, der indgives over for en medlemsstat eller Kommissionen. Formålet med at føre optegnelser er primært at give mulighed for at underkaste enkeltssager en undersøgelse.
90. Endvidere baner en række minimumsindberetningskrav vej for senere at ændre direktivet. Som forklaret tidligere er kontrakttildelingsbekendtgørelser hovedinformationskilden i denne forbindelse. Ifølge artikel 18, stk. 4, vil Kommissionen i samråd med Det Rådgivende Udvalg på dette grundlag fastsætte, hvordan indberetningsrapporter skal opbygges. Dette vil ske, inden direktivet træder i kraft, så at oplysninger fra begyndelsen indsamles ensartet og hensigtsmæssigt.
91. Eftersom kontrakttildelingsbekendtgørelser ikke alene er tilstrækkelige til at fastslå, hvilken virkning liberaliseringen af offentlige indkøb generelt har, skal medlemsstaterne desuden indsende statistiske rapporter med yderligere oplysninger. I henhold til artikel 38, stk. 1, skal disse yderligere oplysninger omfatte en samlet

opgørelse over de tjenesteydelser, der indgås kontrakt om, og som ligger under tærskelbeløbet; derved bliver det gennemskueligt, hvor stor en andel af de offentlige tjenesteydelseskontrakter direktivet finder anvendelse på. Der kan være behov for andre oplysninger. Ifølge artikel 38, stk. 2, er Kommissionen forpligtet til i samråd med Det Rådgivende Udvalg at påpege, hvilke andre oplysninger der er behov for, og hvordan de tilvejebringes. Dette spørgsmålet vil blive undersøgt nærmere, inden direktivet træder i kraft.

92. Det Rådgivende Udvalgs rolle i denne forbindelse og i andre tilfælde, hvor det ifølge direktivet skal høres, er fastsat i artikel 39 i overensstemmelse med Rådets afgørelse 87/373/EØF af 13. juli 1987 (EFT L 197 af 18.7.1987, s. 33).

93. Der fastsættes krav om, at der, efter at direktivet har været i kraft i tre år, skal udarbejdes en foreløbig rapport om, hvilken virkning det har haft med henblik på at vurdere behovet for ændringer (artikel 42). Denne revision er ikke mindst nødvendig, fordi de foreslåede regler for offentlige indkøb i fremtiden muligvis vil skulle finde anvendelse på kontrakter, der vedrører de tjenesteydelser, der er opført i bilag IB. Under revisionen vil spørgsmålet om tekniske standarder også blive taget op. Endvidere vil der ved denne lejlighed blive taget højde for omfanget af selvudførte tjenesteydelser og vurderingen af disse.

IX. Kontrakter om kreative, intellektuelle tjenesteydelser

94. På grund af direktivets brede anvendelsesområde må der være en vis fleksibilitet indbygget i det. Der gives f.eks. en valgmulighed med hensyn til udbudsprocedure, idet der kan vælges mellem offentligt udbud, begrænset udbud og - under visse betingelser - udbud efter forhandling. Denne valgmulighed foreligger også med hensyn til udvælgelseskriterierne (særlig artikel 28 og 29), som fastlægger rammerne for acceptable kriterier og dertil hørende dokumentation. Endelig foreligger der en valgmulighed med hensyn til kontrakttilde-
lingskriterierne, som omfatter alle relevante objektive kriterier, der falder ind under begrebet "det økonomisk mest fordelagtige bud".

95. Hvad angår kontrakter om udførelse af kreative, intellektuelle tjenesteydelser, kan den mest hensigtsmæssige fremgangsmåde således vælges inden for de fastsatte grænser. Med hensyn til udbudsproce-
dure kan udbud efter forhandling med forudgående offentliggørelse af

en bekendtgørelse vælges, hvis den tjenesteydelse, der skal udføres, ikke kan specificeres tilstrækkelig nøjagtigt til, at en anden procedure kan benyttes. Med hensyn til udvælgelseskriterier stiller direktivet krav om navnlig faglig kunnen, effektivitet, erfaring og pålidelighed (artikel 29, stk. 1). Med hensyn til kontrakttildelingskriterier henvises der eksempelvis til en række faktorer, som kan spille en særlig rolle i forbindelse med kreative, intellektuelle tjenesteydelser, f.eks. æstetiske og funktionelle egenskaber (artikel 33, stk. 1, litra b)).

96. Direktivet opstiller derved hensigtsmæssige og praktisk anvendelige rammer for indgåelse af kontrakter om udførelse af kreative, intellektuelle tjenesteydelser.

X. Forbindelser med tredjelande

97. Ved gennem et EF-direktiv at liberalisere offentlige myndigheders indgåelse af offentlige tjenesteydelseskontrakter udvides adgangen til disse kontrakter for virksomheder fra tredjelande, fordi der kræves en forholdsvis beskeden indsats for, at de kan få fuldt udbytte af direktivets bestemmelser om gennemsigtighed, proceduremæssig ensartethed, tekniske specifikationer og kontrakttildeling ud fra objektive og ikke-diskriminerende kriterier.
98. Som forholdene er nu, er der ikke i specifikke internationale regler, hverken i GATT eller andre steder, garanteret EF-virksomheder adgang til at afgive bud på offentlige tjenesteydelseskontrakter i tredjelande. Visse tredjelande begrænser endog under visse forhold eksplicit udenlandske virksomheders adgang hertil. F.eks. forbyder den amerikanske "Buy America"-lovgivning statsinstitutioner at indgå kontrakter om levering af tjenesteydelser med virksomheder fra tredjelande, der ifølge beslutninger truffet på årsbasis udpeges som førende en protektionistisk politik eller praksis.
99. Imidlertid bestemmes det specifikt i GATT-Aftalen om Statslige Indkøb fra 1980 (EFT L 71 af 17.3.1980), at "mulighederne for at udvide aftalens anvendelsesområde til tjenesteydelser" skal undersøges på et tidligt stadium. Der er allerede indledt drøftelser

herom, og der skulle blive indledt forhandlinger i løbet af 1990. Der foregår desuden drøftelser med EFTA-landene om gensidigt at udvide adgangen til at afgive bud på offentlige kontrakter, herunder tjenesteydelseskontrakter.

100. På nogle områder, hvor barriererne for markedsadgang er lave, kan der være risiko for, at Fællesskabets handelsinteresser skades, hvis dets offentlige tjenesteydelseskontrakter liberaliseres erga omnes, alt imens adgangen til at byde på tilsvarende kontrakter hos konkurrenterne fortsat holdes kunstigt lukket. Denne risiko er lille, hvis den pågældende tjenesteydelse ved sin art kræver, at der løbende skal stilles en betydelig mængde udstyr og en stor medarbejderstab til disposition på det område, hvor tjenesteydelsen udføres. Er dette tilfældet, vil der sandsynligvis under alle omstændigheder tilfalde værtslandet en stor værditilvækstandel, og de eventuelle negative virkninger for samhandelen vil derfor være minimale. Risikoen er derimod større, hvis den pågældende tjenesteydelse kan udføres på afstand (telekommunikation, databehandling) eller gennem en lokal repræsentation, der har midlertidig eller meget begrænset karakter (konsulentvirksomhed, programmetjenesteydelser). I så fald kunne der, hvis EF-virksomheder fortsat formenes adgang til at afgive bud på offentlige tjenesteydelseskontrakter i tredjelande, opstå uacceptable fordrejninger i samhandelen i Fællesskabets disfavør.
101. Fællesskabet står desuden i en stærkere forhandlingsposition i GATT og andre steder, fordi det på én og samme tid så åbenlyst forfølger målsætningen om at liberalisere offentlige tjenesteydelseskontrakter og forbereder sig på at gribe effektivt ind over for konkurrenter, der ikke har til hensigt at gøre ligeså.
102. Med hensyn til, hvilken type foranstaltninger der bør træffes i denne forbindelse, bør følgende overvejelser tages i betragtning.
103. For det første må der findes måder, hvorpå der kan ydes garanti for, at der ikke vil blive truffet forholdsregler over for virksomheder fra tredjelande, der er rede til at give gensidig adgang til at afgive bud på offentlige kontrakter eller rent faktisk praktiserer dette. Det er værd at bemærke, at i forbindelse med andet bankdirektiv (89/646/EØF; EFT L 386 af 30.12.1989) forudsætter Rådets

løsning på problemet med at sikre adgang for virksomheder fra tredjelande til EF's bankmarkeder ikke, at der på forhånd tildeles EF-virksomheder en tilsvarende adgang til tredjelandes bankmarkeder. Tværtimod giver direktivet adgang til EF-markederne for virksomheder fra tredjelande på lige fod med EF-virksomheder, dog med procedurer, hvorefter denne adgang kan begrænses eller trækkes tilbage, hvis det påvises, at et tredjeland fører en politik eller praksis, der begrænser EF-virksomheders adgang til dets marked.

104. For det andet er det vanskeligt - fordi tjenesteydelsesområdet er så bredtfaende og uensartet - på forhånd at afvise, at der rent faktisk vil blive behov for at tage forholdsregler over for bestemte lande eller i forbindelse med bestemte typer tjenesteydelser. Alle disse overvejelser lader formode, at der må anlægges en anden synsvinkel på indgåelsen af tjenesteydelseskontrakter end den, der benyttes i direktivet om de offentlige forsyningsværker.
105. Endelig bør det i alle tilfælde, hvor der foreligger specifikke problemer, være muligt at gribe ind på to måder. Dels bør der søges en mere afbalanceret løsning ved forhandling. Dels bør der i direktivet fastsættes en procedure, hvorefter markedsadgangen for virksomheder fra et tredjeland kan begrænses, hvis det påvises, at det pågældende tredjeland begrænser EF-virksomheders adgang til sit marked på bestemte måder.
106. Artikel 40 afspejler dette princip. Stk. 1 og 2 beskriver, hvad der bør danne grundlag for at gribe ind. Stk. 3 giver et bredt mandat til at søge en løsning ved forhandling i tilfælde, hvor et tredjeland ikke giver en tilsvarende markedsadgang, national behandling eller mestbegunstigelsesstatus. Stk. 4 fastsætter en procedure for beslutninger om at begrænse adgangen til at afgive bud på offentlige tjenesteydelseskontrakter eller koncessionskontrakter inden for Fællesskabet for virksomheder, der er etableret uden for Fællesskabet, og for virksomheder, der alene har deres vedtægtsmæssige hjemsted i Fællesskabet som defineret i det almindelige program for ophævelse af begrænsninger i den frie udveksling af tjenesteydelser (EFT nr. 2 af 15.1.1962). Stykket omhandler ligeledes bud fra tredjelande. Eftersom der ikke findes nogen generelt brugbare oprindelsesregler for tjenesteydelser, står denne mulighed kun åben, hvis

der vedtages regler af denne art på internationalt plan eller EF-plan, eller hvis Rådet fastlægger oprindelseskriterier i forbindelse med den pågældende beslutning. Bestemmelsen er imidlertid nødvendig, fordi der kan opnås adgang til at byde på offentlige tjensteydelseskontrakter i Fællesskabet gennem en virksomhed, der blot er generelt etableret i Fællesskabet, også selv om bestemte tjensteydelser udført af den pågældende virksomhed har deres oprindelse uden for Fællesskabet eller medfører meget begrænset aktivitet inden for Fællesskabet.

107. Beslutninger af denne art er et led i gennemførelsen af dette direktiv. Derfor falder de ind under Rådets afgørelse 87/373/EØF⁽¹⁾, hvori fastsættes Kommissionens beføjelser til at træffe de nødvendige beslutninger. Bestemmelserne om henholdsvis medlemsstaternes og Rådets rolle afspejler den forbindelse, der er mellem den pågældende afgørelse og handelspolitikken.

XI. Ændring af direktivet om klagemuligheder

108. Ved direktivet om klagemuligheder som vedtaget i december 1989 (89/665/EØF; EFT L 395 af 30.12.1989, s. 33) sikres det, at bygge- og anlægsdirektivet og indkøbsdirektivet finder anvendelse. Forelæggelsen af dette direktiv indebærer, at dets anvendelse ligeledes må garanteres ved, at der ydes det den samme grad af retsbeskyttelse, som direktivet om klagemuligheder opstiller som et minimumskrav for Fællesskabet som helhed. Artikel 41 indeholder den nødvendige ændringsbestemmelse med henblik herpå.

XII. Gennemførelse i national lovgivning

109. Dette direktiv forventes at træde i kraft den 1. marts 1992. Hvis denne antagelse holder stik, vil der være et sammenfald mellem den ikrafttrædelsesdato og datoen for anvendelse af det ændrede indkøbsdirektiv og det ændrede bygge- og anlægsdirektiv på offentlige myndigheder i Grækenland, Spanien og Portugal, idet disse direktiver via en overgangsordning først finder fuld anvendelse i disse lande på denne dato.

(1) Rådets afgørelse 87/373/EØF af 13. juli 1987 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen (EFT L 197 af 18.7.1987, s. 33).

XIII. KORRELATIONSTABEL

mellem dette direktivs artikler og tilsvarende bestemmelser
i andre direktiver

DETTE DIREKTIV		REFERENCE	
Artikel	Emne	Bygge- og anlægsdirektivet	Indkøbsdirektivet
1	<u>Definitioner</u>		
a)	Offentlige tjenesteydelseskontrakter		1, b)
b)	Ordregivende myndigheder		1, c)
c)	Bydende, ansøgere		1, e)-g)
d)-f)	Udbudsprocedurer		
g)	Projektkonkurrencer		
h)	Koncessionskontrakter om offentlige tjenesteydelser		
2	<u>Ordregivende myndigheders og andre organers anvendelse af direktivet</u>		
stk. 1	Generelt princip		
stk. 2	Ikke-diskrimination		
stk. 3	Tilskudsinfrastruktur	1a, stk. 2	
3	<u>Kontrakter, der udbydes af koncessionsindehavere</u>		
stk. 1	Underentrepriser	1b, stk. 3	
stk. 2	Private organers udbydelse af underentrepriser	1b, stk. 4	
stk. 3	Konsortier	1b, stk. 4	
4	<u>Forsvar/national sikkerhed</u>		
stk. 1	Forsvaret		2a
stk. 2	Den nationale sikkerhed	3, stk. 4, c)	
5	<u>Særlige udbudsprocedurer</u>	4	
6	<u>Førrang til forslaget om de undtagne sektorer</u>	direktivet om offentlige værker(1)	
7	<u>En forsyningskilde</u>		
8	<u>Tærskelbeløb</u>		
stk. 1	Tærskelbeløb		
stk. 2	Tærskelbeløb	4a, stk. 1	
stk. 3	Tærskelbeløb		
stk. 4	Tærskelbeløb		5, stk. 1, a)
stk. 5	Kontraktværdi		5, stk. 2-6
stk. 6-9	Beregningsmetode		
stk. 10	Materialer leveret af den ordregivende myndighed	4a, stk. 5	
stk. 11	National valuta, revisioner		5, stk.1, c)+d)

DETTE DIREKTIV		REFERENCE	
Artikel	Emne	Bygge- og anlægsdirektivet	Indkøbsdirektivet
9	<u>Prioriterede tjenesteydelser</u>		
10	<u>Andre tjenesteydelser</u>		
11	<u>Blandede kontrakter</u>		
12	<u>Koncessionskontrakter om offentlige tjenesteydelser</u>		
13	<u>Valg af udbudsprocedure</u>		
stk. 1	Generelle principper	5	
stk. 2, a)+b)	Udbud efter forhandling med forudgående offentliggørelse	5, stk. 2, a)+c)	
stk. 2, c)	Unøjagtige kontrakt-specifikationer		
stk. 3, a)+b)	Manglende bud, tekniske eller kunstneriske drøgger	5, stk. 3, a)+b)	
stk. 3, c)	Opfølgning af projektkonkurrencer		
stk. 3, d)-f)	Tvingende omstændigheder, supplerende tjenesteydelser, nye tjenesteydelser	5, stk. 3, c)-e)	
stk. 4	Offentligt eller begrænset udbud	5, stk. 4	
14	<u>Efterfølgende skridt, intern registrering</u>	5a	
15	<u>Projektkonkurrencer</u>		
16	<u>Fælles regler på det tekniske område</u>		
stk. 1-3, a)	Brug af harmoniserede standarder	10	
stk. 3, b)	Undtagelsesbestemmelse for IT-området		7, stk. 3, b)
stk. 3, c), -6	Undtagelsesbestemmelser	10	
17	<u>Offentliggørelse af bekendtgørelser</u>		
stk. 1, a)	Vejledende bekendtgørelse		9, stk. 1
stk. 2+3	Udbudsbekendtgørelse, bekendtgørelse om koncessionskontrakter	12, stk. 2+3	
stk. 4	Bekendtgørelse om projektkonkurrencer		
18	<u>Kontrakttildelingsbekendtgørelse</u>		
stk. 1-4	Obbligatorisk/frivillig offentliggørelse		
stk. 5	Hemmeligholdelse	12, stk. 5	

DETTE DIREKTIV		REFERENCE	
Artikel	Emne	Bygge- og anlægsdirektivet	Indkøbsdirektivet
19	<u>Offentliggørelsesformaliteter</u>		
stk. 1+2 stk. 3	Formaliteter Edb-baserede udbudsbekendtgørelser	12-15, 19 direktivet om offentlige værker(1)	
20	<u>Anvendelse af foreskrevne kriterier</u>	20	
21	<u>Alternative bud</u>		
stk. 1	Hvornår og hvordan de tages i betragtning	20a	
stk. 2	Alternative bud, der fører til andre typer kontrakter		
22	<u>Underentrepriser</u>		
stk. 1	Angivelse i udbudsbetingelserne	20b	
stk. 2	Underentrepriser tilfældt af koncessionsindehavere	1b, stk. 2	
23	<u>Leverandørernes retlige form</u>		
stk. 1	Konsortier	21	
stk. 2	Fysiske eller juridiske personer		1, a)
stk. 3	Nationale regler		
24	<u>Deltagere i begrænsede udbud og i udbud efter forhandling</u>	22	
25	<u>Ansatelses-/arbejdsvilkår</u>	22a	
26	<u>Udelukkelseskriterier</u>	23	
27	<u>Handelsregistre</u>		
stk. 1	Virksomheder	24	
stk. 2	Selvstændige erhvervsdrivende		
stk. 3	Liste over registre	24	
28	<u>Finansiel og økonomisk formåen</u>		
stk. 1, a)+b)	Referencer	26	
stk. 1, c)	Andre referencer		22, stk. 1, c)
stk. 2+3	Erklæringer osv.	26	

DETTE DIREKTIV		REFERENCE	
Artikel	Emne	Bygge- og anlægsdirektivet	Indkøbsdirektivet
29	<u>Teknisk formåen</u>		
stk. 1 stk. 2-4	Færdighedskriterier Dokumentation	27	23
30	<u>Certificering, kvalitetskræving</u>		
31	<u>Supplerende oplysninger</u>	27	
32	<u>Liste over anerkendte leverandører</u>	28	
33	<u>Normale kontrakttildelingskriterier</u>	29	
34	<u>Unormalt lave bud</u>	29. stk. 4	
stk. 1	Forpligtelse til at kontrollere omkostningsgrundlaget	29. stk. 4	
stk. 2	Bud afgivet af offentlige myndigheder eller virksomheder		
stk. 3	Afvisning af unormalt lave bud	direktivet om offentlige værker(1)	
35	<u>Regionale præferenceordninger</u>	29a	
36	<u>Oplysning om præferenceordninger</u>	29b	
37	<u>Tidsfrister</u>	30	
38	<u>Statistiske rapporter</u>		
39	<u>Udvalgsprocedure</u>	30b	
40	<u>Forbindelser med tredjelande</u>		
41	<u>Ændring af direktivet om klage-muligheder</u>		
42	<u>Revisionsklausul</u>		
43-45	<u>Formaliteter</u>		

(1) KOM(90) 301 endelig udg. af 12. juli 1990: Genbehandlet forslag til Rådets direktiv om fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation.

XIV. INDEKS

til forklaring af de enkelte artikler

<u>Artikel</u>	<u>Punkt i begrundelsen med forklarende tekst</u>
1	15-18, 22-35, 69-75
2	22
3	74
4	28/29, 80
5	27
6	75
7	81
8	37-41
9	14
10	61
11	14
12	74
13	44, 46
14	89
15	48
16	65-68
17	48, 74, 76-78, 81
18	46, 60-63, 74, 90
19	43
20	43
21	47/48
22	74
23	46
24	43
25	43
26	51-53
27	51-53
28	51, 54, 94-96
29	54, 94-96
30	52
31	43
32	51-53
33	54-57, 95
34	83-88
35	43
36	43
37	43
38	91
39	92
40	97-107
41	108
42	52, 68, 81, 93
43	109
44	43
45	43

Bilag

I	19, 21, 30, 60, 63/64, 93
II	65-68
III	48
IV	46
V	74

Forslag til

RADETS DIREKTIV

om samordning af fremgangsmåderne
ved indgåelse af offentlige tjenesteydelsekontrakter

RADET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR -

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 57, stk. 2, artikel 66, artikel 100 A og artikel 113,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

i samarbejde med Europa-Parlamentet⁽¹⁾,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg⁽²⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

Det Europæiske Råd har på en lang række samlinger konkluderet, at det er nødvendigt at virkeliggøre det indre marked;

der bør vedtages foranstaltninger med henblik på gradvis oprettelse af det indre marked i løbet af perioden indtil den 31. december 1992; det indre marked indebærer et område uden indre grænser med fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital;

disse målsætninger kræver, at fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige tjenesteydelsekontrakter samordnes;

(1) EFT nr. C

(2) EFT nr. C

Hvidbogen om Gennemførelsen af Det Indre Marked indeholder et handlingsprogram og en tidsplan for Indførelse af konkurrence om offentlige Indkøb, herunder tjenesteydelsekontrakter, for så vidt som disse ikke allerede er omfattet af Rådets direktiv 71/305/EØF af 26. juli 1971 om samordning af fremgangsmåderne med hensyn til Indgåelse af offentlige bygge- og anlægs-kontrakter⁽³⁾, senest ændret ved direktiv 89/440/EØF⁽⁴⁾, og Rådets direktiv 77/62/EØF af 21. december 1976 om samordning af fremgangsmåderne ved offentlige Indkøb⁽⁵⁾, senest ændret ved direktiv 88/295/EØF⁽⁶⁾;

dette direktiv bør anvendes af alle ordregivende myndigheder i ovennævnte direktivers forstand;

leverandører kan være fysiske personer; leverandører kan ligeledes med forbehold af nationale bestemmelser, der er forenelige med Traktaten, være Juridiske personer;

med henblik på anvendelse af reglerne for offentlige Indkøb og af tilsynsmæssige hensyn beskrives tjenesteydelsesområdet bedst ved at inddеле tjenesteydelser i kategorier, der svarer til bestemte positioner i Central Product Classification (CPC);

dette direktiv finder kun anvendelse på tjenesteydelser, der udføres i henhold til en kontrakt; tjenesteydelser, der udføres på et andet grundlag, f.eks. love eller administrative bestemmelser eller arbejdskontrakter, er ikke omfattet;

hvad forskning og udvikling (F&U) angår, omfatter dette direktiv kun F&U-tjenesteydelser, hvis resultater alene tilfalder den ordregivende myndighed;

for at skabe ensartede udbudsprocedurer bør koncessionskontrakter om offentlige tjenesteydelser være omfattet af dette direktiv på samme måde, som direktiv 71/305/EØF finder anvendelse på koncessionskontrakter om offentlige bygge- og anlægsarbejder;

(3) EFT nr. L 185 af 16.8.1971, s. 5.

(4) EFT nr. L 210 af 21.7.1989, s. 1.

(5) EFT nr. L 13 af 15.1.1977, s. 1.

(6) EFT nr. L 127 af 20.5.1988, s. 1.

kontrakter vedrørende ejendomsret eller rettigheder vedrørende fast ejendom er af en sådan karakter, at det er uhensigtsmæssigt at lade reglerne for offentlige indkøb finde anvendelse herpå;

tildelingen af kontrakter på visse audiovisuelle tjenesteydelser på radio- og tv-spredningsområdet er underlagt forhold, som gør det uhensigtsmæssigt at lade reglerne for offentlige indkøb finde anvendelse herpå;

voldgifts- og mæglingstjenesteydelser udføres sædvanligvis af organer eller enkeltpersoner, der er opnået enighed om eller er udvalgt på en måde, der ikke kan underlægges reglerne for offentlige indkøb;

finansielle tjenesteydelser omfatter aktiviteter, der har forbindelse med anvendelsen af pengepolitiske instrumenter; de særlige forhold, der gør sig gældende på dette område, gør, at disse tjenesteydelser udelukkes fra dette direktivs anvendelsesområde;

på tjenesteydelsesområdet bør der gælde de samme undtagelser som i ovennævnte direktiver med hensyn til nationale sikkerhedshensyn eller hemmeligholdelse og med hensyn til den forrang, andre regler for offentlige indkøb nyder, f.eks. de regler, der følger af internationale aftaler eller troppestationeringsaftaler, eller de regler, der udstedes af internationale organisationer;

dette direktiv berører ikke anvendelsen af Traktatens artikel 55, 56 og 66;

reglerne for tjenesteydelseskontrakter i Rådets direktiv 90/531/EØF af 17. september 1990 om fremgangsmåderne ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation⁽⁷⁾ bør uanset dette direktiv finde uændret anvendelse;

kontrakter med en udpeget eneleverandør kan under visse betingelser være helt eller delvis undtaget fra dette direktivs bestemmelser;

(7) EFT nr. L 297 af 29.10.1990, s. 1.

for at undgå unødvendige formaliteter bør dette direktiv ikke finde anvendelse på små kontrakter, der ligger under et bestemt tærskelbeløb; dette tærskelbeløb kan i princippet være det samme som det, der gælder for offentlige indkøbsaftaler; tærskelbeløbet for kontrakter om projektering af et komplet bygge- og anlægsarbejde i direktiv 71/305/EØF's forstand bør være det samme som det i dette direktiv fastsatte tærskelbeløb for kontrakter om bygge- og anlægsarbejder; beregningen af kontraktværdien, offentliggørelsesreglerne og metoden til justering af tærskelbeløbene bør være de samme som dem, der gælder i de øvrige EF-direktiver om offentlige indkøb;

for at afskaffe enhver praksis, der er konkurrencebegrænsende i almindelighed og begrænser andre medlemsstaters statsborgeres deltagelse i kontrakter i særdeleshed, må leverandørers adgang til kontraktudbudsprocedurerne forbedres;

direktivet skal i en overgangsperiode kun finde fuld anvendelse på kontrakter om udførelse af tjenesteydelser, hvortil der reelt er åben adgang til at afgive bud eller vil være det på det tidspunkt, hvor dette direktiv får virkning, og for hvilke dette direktivs bestemmelser vil gøre det muligt at realisere det fulde potentiel for en øget samhandel på tværs af landegrænserne; kontrakter om udførelse af andre tjenesteydelser bør overvåges i en vis periode, inden der træffes beslutning om, hvorvidt direktivet skal finde fuld anvendelse på disse; der skal ved dette direktiv oprettes en overvågningsmekanisme med henblik herpå; denne mekanisme bør samtidig give alle interesserede kredse mulighed for at få adgang til alle relevante oplysninger;

reglerne for indgåelse af offentlige tjenesteydelseskontrakter bør så nøje som muligt svare til reglerne for indgåelse af offentlige indkøbsaftaler og offentlige bygge- og anlægskontrakter;

reglerne for offentlige Indkøb i direktiv 71/305/EØF og 77/62/EØF kan finde anvendelse med de tilpasninger, der er nødvendige af hensyn til de særlige forhold, der gør sig gældende i forbindelse med offentlige tjenesteydelseskontrakter, som f.eks. valg af udbud efter forhandling, projektkonkurrencer, alternative bud, leverandørernes retlige status, forbeholdelse af visse aktiviteter for bestemte professioner, registrering og kvalitets sikring;

de særlige betingelser, der kræves opfyldt for at anvende udbud efter forhandling med forudgående offentliggørelse af en bekendtgørelse i tilfælde, hvor den tjenesteydelse, der skal udføres, ikke kan specificeres tilstrækkelig nøjagtigt, bør navnlig være opfyldt, når det drejer sig om kreative, intellektuelle tjenesteydelser;

de relevante EF-regler for gensidig anerkendelse af eksamensbeviser, certifikater eller anden dokumentation for formelle kvalifikationer finder anvendelse, når der kræves dokumentation for særlige kvalifikationer for at deltage i en udbudsprocedure eller i en projektkonkurrence;

dette direktivs målsætninger kræver ikke ændringer i gældende forhold i medlemsstaterne med hensyn til tilladelse til eller regulering af pris-konkurrencen mellem leverandører af bestemte tjenesteydelser;

ordreglivende myndigheder skal kunne afvise bud, der er upålidelige, fordi de er baseret på statsstøtte; bud afgivet af offentlige organer kan indelbære risiko for konkurrencefordrejning, såfremt muligheden for statslig finansiering påvirker de pågældende bud; ordreglivende myndigheder bør, når bestemte forhold gør sig gældende, over for Kommissionen tilkendegive deres holdning til bud af denne art; dette direktiv berører ikke anvendelsen af Traktatens artikel 92, 93 og 94;

EF-virksomheder bør have adgang til at afgive bud på offentlige tjenesteydelseskontrakter og koncessionskontrakter om offentlige tjenesteydelser, der udbydes i tredjelande; der kan indledes forhandlinger herom, såfremt det konstateres, at denne adgang retligt eller faktisk er begrænset; der bør være mulighed for under særlige omstændigheder at træffe foranstaltninger med hensyn til adgangen for virksomheder eller bydende fra det pågældende tredjeland til at afgive bud på offentlige tjenesteydelseskontrakter eller koncessionskontrakter om offentlige tjenesteydelser, der udbydes i Fællesskabet;

dette direktivs virkning bør tages op til revision senest tre år efter datoen for dets gennemførelse i nationalret; ved denne revision bør det navnlig overvejes at lade dette direktiv finde fuld anvendelse på et bredere spektrum af tjenesteydelseskontrakter -

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

AESNIT I

ALMINDELIGE BESTEMMELSER

Artikel 1

I dette direktiv forstås ved:

- a) "offentlige tjenesteydelseskontrakter" gensidigt bebyrdende kontrakter, der indgås skriftligt mellem en leverandør og en ordregivende myndighed med undtagelse af
- i) offentlige indkøbsaftaler som defineret i artikel 1, litra a), i direktiv 77/62/EØF og offentlige bygge- og anlægskontrakter som defineret i artikel 1, litra a), i direktiv 71/305/EØF;
 - ii) kontrakter om køb, leasing eller leje af eller vedrørende rettigheder til jord, eksisterende bygninger eller anden fast ejendom;
 - iii) kontrakter om indkøb af programmateriale fra radio- og tv-selskabers side i den i Rådets direktiv 89/552/EØF⁽⁸⁾ fastsatte betydning og kontrakter om sendetid til almenyttige formål, f.eks. nyhedsformidling til befolkningen i tilfælde af civile katastrofer;
 - iv) kontrakter om taletelefoni-, telex-, radiotelefoni-, person-søgnings- og satellittjenester;
 - v) kontrakter om voldgifts- og mæglingstjenesteydelser;
 - vi) koncessionskontrakter om offentlige tjenesteydelser i den i litra h) fastsatte betydning;
 - vii) kontrakter om primæremission af statsobligationer og andre aktiviteter inden for statsgældsforvaltning;
- b) "ordregivende myndigheder" de organer, der er beskrevet i artikel 1, litra b), i direktiv 71/305/EØF, og et hvilket som helst af de øvrige organer, der er opført i bilag I til direktiv 80/767/EØF;
- c) "leverandører" fysiske eller juridiske personer, herunder offentlige organer, der afgiver tilbud på udførelse af tjenesteydelser. Ved "bydende" forstås en leverandør, der afgiver et bud, og ved "ansøger" en leverandør, der har anmodet om opfordring til at deltage i et begrænset udbud eller et udbud efter forhandling;
- d) "offentligt udbud" nationale fremgangsmåder, hvorved alle interesserede leverandører kan afgive bud;

- e) "begrænset udbud" nationale fremgangsmåder, hvorved kun de leverandører, der af den ordregivende myndighed modtager opfordring hertil, kan afgive bud;
- f) "udbud efter forhandling" nationale fremgangsmåder, hvorved de ordregivende myndigheder henvender sig til leverandører efter eget valg og forhandler kontraktvilkårene med en eller flere af disse;
- g) "projektkonkurrencer" nationale fremgangsmåder, der tager sigte på at levere et planlægnings- eller projekteringsarbejde til den ordregivende myndighed, navnlig inden for fysisk planlægning, byplanlægning, arkitekt- og ingeniørarbejde eller databehandling, og som udvælges af en jury efter udskrivning af en konkurrence med eller uden præmieuddeling;
- h) "koncessionskontrakt om offentlige tjenesteydelser" en anden kontrakt end en koncessionskontrakt om offentlige bygge- og anlægsarbejder som defineret i artikel 1, *intra d*), i direktiv 71/305/EØF, der indgås mellem en ordregivende myndighed og et andet organ efter dets valg, og hvorved førstnævnte overdrager udførelsen af en tjenesteydelse bestemt til offentligheden, der henhører under dens ansvarsområde, til sidstnævnte, og hvor sidstnævnte indvilliger i at udføre tjenesteydelsen til gengæld for retten til at udnytte tjenesteydelsen eller denne ret sammen med betaling af en pris. Kontrakter om tildeling af sendetilladelser er ikke omfattet af denne definition.

Artikel 2

1. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at ordregivende myndigheder overholder dette direktiv, når de udbyder offentlige tjenesteydelseskontrakter eller koncessionskontrakter om offentlige tjenesteydelser, eller når de afholder projektkonkurrencer.
2. Det påhviler ordregivende myndigheder at forhindre, at der diskrimineres mellem forskellige leverandører.
3. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at ordregivende myndigheder overholder dette direktiv eller sørger for, at dette direktiv bliver overholdt, når de yder direkte tilskud på mere end 50% til tjenesteydelseskontrakter, der udbydes af et andet organ end dem selv i forbindelse med projekter, der er omfattet af artikel 1a, stk. 2, i direktiv 71/305/EØF.

Artikel 3

1. Såfremt en koncessionsindehaver selv er en ordregivende myndighed som defineret i artikel 1, *intra b*), skal vedkommende overholde bestemmelserne i dette direktiv med hensyn til tjenesteydelser, der skal udføres af tredjemand.
2. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at en koncessionsindehaver, som ikke selv er en ordregivende myndighed, anvender offentliggørelsesreglerne i artikel 17, 18 og 19 på kontrakter om de i bilag IA opførte tjenesteydelser, som vedkommende agter at indgå med tredjemand, når kontraktværdien overstiger de i artikel 8, stk. 1, fastsatte tærskelbeløb.

Det er dog ikke nødvendigt at anvende offentliggørelsesreglerne, når kontrakten opfylder de i artikel 13, stk. 3, fastsatte betingelser.

3. Under de forudsætninger, der er anført i artikel 1, litra b), fjerde led, i direktiv 71/305/EØF, betragtes virksomheder, der har dannet et konsortium med henblik på at opnå en koncession, eller dertil knyttede virksomheder, ikke som tredjemand i forbindelse med anvendelsen af stk. 2.

Artikel 4

1. Dette direktiv finder anvendelse på tjensteydelseskontrakter, der indgås af ordregivende myndigheder på forsvarsområdet med undtagelse af kontrakter, hvorpå bestemmelserne i Traktatens artikel 223 finder anvendelse.
2. Dette direktiv finder ikke anvendelse på tjensteydelser, der er erklæret hemmelige, eller hvis udførelse skal ledsages af særlige sikkerhedsforanstaltninger i overensstemmelse med gældende love og administrative bestemmelser i den pågældende medlemsstat, eller når beskyttelsen af væsentlige nationale sikkerhedsinteresser i denne stat kræver det.

Artikel 5

Dette direktiv finder ikke anvendelse på kontrakter, der er underlagt andre procedureregler og indgås:

- a) i henhold til en international aftale, der er indgået mellem en medlemsstat og et eller flere tredjelande om tjensteydelser med henblik på signatarstaternes fælles gennemførelse eller udnyttelse af et projekt; enhver aftale skal meddeles Kommissionen, som kan høre det ved Rådets afgørelse 71/306/EØF⁽⁹⁾ nedsatte Rådgivende Udvalg for Offentlige Aftaler;
- b) med henblik på aktiviteter i en medlemsstat eller i et tredjeland i henhold til en international troppestationeringsaftale;
- c) i henhold til en international organisations særlige procedure.

Artikel 6

Dette direktiv finder ikke anvendelse på offentlige tjensteydelseskontrakter eller koncessionskontrakter eller projektkonkurrencer, der udbydes af ordregivende myndigheder som defineret i artikel 2 i direktiv 90/531/EØF.

(9) EFT nr. L 185 af 16.8.1971, s. 15.

Artikel 7

Uden at bestemmelserne i artikel 17, stk. 1, derved indskrænkes, finder dette direktiv ikke anvendelse på offentlige tjenesteydelseskontrakter, som ordregivende myndigheder er forpligtet til at indgå med et organ, som selv er en ordregivende myndighed i den i artikel 1, litra b), fastsatte betydning, i henhold til en eneret tildeelt ved en bekendtgjort lov eller administrativ bestemmelse, der er forenelig med Traktaten.

Artikel 8

1. Bestemmelserne i dette direktiv finder anvendelse på kontrakter om udførelse af tjenesteydelser af kategori 6 i bilag IA, som
 - a) for så vidt angår forsikringstjenesteydelser, involverer et årligt præmiebeløb på mindst 100 000 ECU;
 - b) for så vidt angår banktjenesteydelser og andre finansielle tjenesteydelser, involverer honorarer, provisioner eller andre former for vederlag til et beløb af mindst 200 000 ECU.
2. Bestemmelserne i dette direktiv finder anvendelse på kontrakter om udførelse af tjenesteydelser af kategori 12 i bilag IA, hvis genstand er fuldstændig projektering af et arbejde som defineret i artikel 1, litra c), i direktiv 71/305/EØF, når den anslåede kontraktværdi, eksklusiv merværdiafgift, er mindst 5 mio ECU.

Såfremt et projekteringsarbejde er opdelt i flere delarbejder, for hvilke der indgås særskilte kontrakter, skal værdien af hvert enkelt delarbejde tages i betragtning ved beregningen af ovennævnte beløb. Såfremt den samlede værdi af delarbejderne er lig med eller større end ovennævnte beløb, finder dette direktivs bestemmelser anvendelse på alle delarbejder. Ordregivende myndigheder kan fravige denne bestemmelse, når det drejer sig om delarbejder, hvis anslåede værdi, eksklusiv merværdiafgift, er på under 1 mio ECU, forudsat at den samlede værdi af de delarbejder, der således undtages fra bestemmelserne, ikke derved overstiger 20% af den samlede anslåede værdi af alle delarbejder.
3. Bestemmelserne i dette direktiv finder anvendelse på kontrakter om udførelse af tjenesteydelser af kategori 21 i bilag IB, der involverer et forventet årligt renteaftak på mindst 200 000 ECU.
4. Bestemmelserne i dette direktiv finder anvendelse på alle andre tjenesteydelseskontrakter, hvis anslåede værdi, eksklusiv merværdiafgift, er på mindst 200 000 ECU.
5. Den i stk. 1, 2 og 4 omhandlede kontraktværdi inkluderer leverandørens samlede vederlag som anslået på tidspunktet for offentliggørelse af bekendtgørelsen i henhold til artikel 17 samt de i stk. 6-10 anførte elementer.

6. Når det drejer sig om kontrakter, hvori der ikke er fastsat en samlet pris, er beregningsgrundlaget for den anslåede kontraktværdi:
 - for tidsbegrænsede kontrakter, den samlede kontraktværdi for hele løbetiden;
 - for tidsubegrænsede kontrakter eller kontrakter, hvis løbetid er usikker, den månedlige rate multipliceret med 48.
7. Når det drejer sig om kontrakter, der indgås regelmæssigt, eller som skal fornyes inden for et bestemt tidsrum, kan kontraktværdien bestemmes på grundlag af:
 - enten den samlede værdi af lignende kontrakter vedrørende den samme kategori af tjenesteydelser, der er indgået i løbet af det foregående regnskabsår eller de forudgående tolv måneder, så vidt muligt korrigeret for forventede ændringer i mængde eller værdi i løbet af de efterfølgende tolv måneder;
 - eller den anslåede samlede værdi i løbet af de tolv måneder, der følger efter den første levering, eller i løbet af kontraktperioden, hvis denne overstiger tolv måneder.

Valget af beregningsmetode må ikke foretages i den hensigt at omgå dette direktivs bestemmelser.
8. Når en foreslået kontrakt indeholder klausuler om optionsret, er beregningsgrundlaget for kontraktværdien den højst mulige total, inklusive optionsretten.
9. Ingen kontrakt om levering af et givet antal tjenesteydelser må opdeles i den hensigt at omgå denne artikels bestemmelser.
10. Ved beregningen af de i stk. 1-4 omhandlede beløb skal der foruden tjenesteydelsernes værdi tages hensyn til den anslåede værdi af de til tjenesteydelsernes udførelse krævede materialer, der stilles til leverandørens rådighed af de ordregivende myndigheder.
11. Artikel 5, stk. 1, litra c) og d), i direktiv 77/62/EØF finder anvendelse på modværdien i national valuta af de i stk. 1-4 i nærværende artikel fastsatte tærskelbeløb, beregningen af disse værdier og revisionen af beregningsmetoden.

AESNIT II

TODELT ANVENDELSE

Artikel 9

Kontrakter, der har de i bilag IA anførte tjenesteydelser som genstand, indgås i overensstemmelse med bestemmelserne i afsnit III-VI.

Artikel 10

Kontrakter, der har de i bilag IB anførte tjenesteydelser som genstand, indgås i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 16 og 18.

Artikel 11

Kontrakter, der har de tjenesteydelser, der er anført i såvel bilag IA som bilag IB som genstand, indgås i overensstemmelse med bestemmelserne i afsnit III-VI, hvis værdien af de i bilag IA anførte tjenesteydelser er større end værdien af de i bilag IB anførte tjenesteydelser. I modsat fald indgås de i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 16 og 18.

Artikel 12

Såfremt ordregivende myndigheder indgår en koncessionskontrakt om offentlige tjenesteydelser som defineret i artikel 1, (litra h), finder offentliggørelsesreglerne i artikel 17, 18 og 19 anvendelse, uanset om koncessionskontraktens genstand er en tjenesteydelse, der er anført i bilag IA eller en tjenesteydelse, der er anført i bilag IB, forudsat at kontraktværdien er lig med eller større end 5 mio ECU.

AFSNIT III

VALG AF UDBUDSPROCEDURE - REGLER FOR PROJEKTKONKURRENCER

Artikel 13

1. De ordregivende myndigheder anvender ved indgåelse af offentlige tjenesteydelseskontrakter de i artikel 1 fastsatte fremgangsmåder, idet disse tilpasses dette direktiv.
2. De ordregivende myndigheder kan indgå offentlige tjenesteydelseskontrakter ved udbud efter forhandling med forudgående offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse i følgende tilfælde:
 - a) når der i forbindelse med et offentligt eller et begrænset udbud afgives bud, der ikke er forskriftsmæssige, eller når der afgives bud, der er uantagelige i henhold til nationale bestemmelser, der er i overensstemmelse med bestemmelserne i afsnit VI, kapitel 1, for så vidt som de oprindelige kontraktvilkår ikke er ændret væsentligt. Den ordregivende myndighed må i disse tilfælde ikke offentliggøre en udbudsbekendtgørelse, hvis et sådant udbud efter forhandling omfatter alle de bydende, der opfylder de i artikel 26-32 fastsatte kriterier, og som under det forudgående offentlige eller begrænsede udbud har afgivet bud, der opfylder udbudsprocedurens formelle krav;
 - b) i undtagelsestilfælde, når tjenesteydelsernes art eller de hermed forbundne risici ikke muliggør en samlet prisfastsættelse;
 - c) når den tjenesteydelse, der skal udføres, navnlig hvis det drejer sig om intellektuelle tjenesteydelser og tjenesteydelser af kategori 6 i bilag IA, er af en sådan karakter, at kontrakten ikke kan specificeres tilstrækkelig nøjagtigt til, at den kan indgås ved at vælge det bedste bud i henhold til reglerne for offentlige eller begrænsede udbud.

3. De ordregivende myndigheder kan indgå offentlige tjenesteydelseskontrakter ved udbud efter forhandling uden forudgående offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse i følgende tilfælde:
- a) når der i forbindelse med et offentligt eller et begrænset udbud ikke afgives bud eller ikke afgives egnede bud, for så vidt som de oprindelige kontraktvilkår ikke er ændret væsentligt, og forudsat at der efter anmodning fra Kommissionen forelægges denne en rapport;
 - b) når der er tale om tjenesteydelser, hvis udførelse af tekniske eller kunstneriske årsager eller af årsager, der vedrører beskyttelsen af enerettigheder, kun kan overdrages til en ganske bestemt leverandør;
 - c) når den pågældende kontrakt er et led i en designkonkurrence og i henhold til de herfor gældende regler skal indgås med en af vinderne af konkurrencen;
 - d) i strengt nødvendigt omfang, når tvingende grunde affødt af begivenheder, som de ordregivende myndigheder ikke har kunnet forudse, ikke gør det muligt at overholde de tidsfrister, der gælder for offentlige eller begrænsede udbud eller ved udbud efter forhandling i henhold til artikel 19. De omstændigheder, der begrundet den tvingende nødvendighed, må under ingen omstændigheder kunne tilskrives de ordregivende myndigheder;
 - e) når der er tale om supplerende tjenesteydelser, der ikke var omfattet af det oprindelige projekt eller den først indgåede kontrakt, og som på grund af uforudsete omstændigheder er blevet nødvendige for udførelsen af den pågældende tjenesteydelse, forudsat at kontrakten indgås med den leverandør, der udfører de pågældende tjenesteydelser;
 - når tjenesteydelserne ikke teknisk eller økonomisk kan adskilles fra den oprindelige kontrakt uden væsentlige ulemper for de ordregivende myndigheder, eller
 - når tjenesteydelserne til trods for, at de kan adskilles fra den oprindelige kontrakt, er absolut nødvendige af hensyn til de senere stadier i kontraktens fuldbyrdelse.

Den samlede anslåede værdi af kontrakter, der indgås om supplerende tjenesteydelser, må dog ikke overstige 50% af værdien af den oprindelige kontrakt;

- f) når der er tale om gentagelestjenesteydelser udført af den leverandør, med hvem de samme ordregivende myndigheder tidligere indgik kontrakt, forudsat at gentagelestjenesteydelserne svarer til det oprindelige projekt, som den første kontrakt blev indgået om i henhold til de fremgangsmåder, der er fastsat i stk. 4. Så snart det første projekt udbydes, skal der offentliggøres en bekendtgørelse om, at denne fremgangsmåde kan tænkes benyttet, og den samlede anslåede værdi af efterfølgende tjenesteydelser skal tages i betragtning af de ordregivende myndigheder, når de anvender bestemmelserne i artikel 8. Denne fremgangsmåde må kun benyttes i indtil tre år efter indgåelsen af den oprindelige kontrakt.
4. I alle andre tilfælde skal de ordregivende myndigheder indgå de af dem udbudte offentlige tjenesteydelseskontrakter ved offentligt eller begrænset udbud.

Artikel 14

1. Senest 15 dage efter datoen for modtagelse af anmodning herom skal den ordregivende myndighed over for alle forbigåede ansøgere eller bydende, der skriftligt anmoder herom, begrunde, hvorfor deres ansøgning eller bud er blevet afvist, og, når det drejer sig om bud, oplyse navnet på den bydende, hvormed der indgås kontrakt.
2. Den ordregivende myndighed skal over for ansøgere eller bydende, der anmoder herom, begrunde, hvorfor den eventuelt beslutter at undlade at tildele en kontrakt, der har været genstand for en forudgående indkaldelse af bud, eller at gøre udbudsproceduren om. Den underretter ligeledes Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer herom.
3. For hver enkelt kontrakt, der indgås, udarbejder de ordregivende myndigheder en skriftlig rapport, der mindst skal omfatte følgende oplysninger:
 - de ordregivende myndigheders navn og adresse samt kontraktens genstand og værdi;
 - navnet på de valgte ansøgere eller bydende og begrundelsen for valget af dem;
 - navnet på de forbigåede ansøgere eller bydende og begrundelsen for forbigåelsen af dem;
 - navnet på den bydende, hvormed der indgås kontrakt, og begrundelsen for, at den pågældendes bud er blevet valgt, samt oplysning om, hvis dette er kendt, hvor stor en del af kontrakten den bydende, hvormed der indgås kontrakt, agter at give i underentreprise til tredjemand;
 - når der er tale om udbud efter forhandling, angivelse af, hvilke af de i artikel 13 anførte omstændigheder der begrundes anvendelsen af denne fremgangsmåde.

Rapporten eller dens hovedpunkter fremsendes efter anmodning fra Kommissionen til denne.

Artikel 15

1. Projektkonkurrencer gennemføres efter de nedenfor anførte regler. Når projektkonkurrencer afholdes som en særskilt procedure, finder disse regler kun anvendelse, såfremt det samlede præmiebeløb og de samlede betalinger til deltagerne er lig med eller større end 200 000 ECU.
2. Adgangen til at deltage i projektkonkurrencer må ikke begrænses til personer fra en medlemsstats område eller en del heraf.
3. Når der er tale om projektkonkurrencer med et begrænset antal deltagere, anvender de ordregivende myndigheder reglerne i artikel 24.
4. Juryen må udelukkende bestå af personer, der ikke har nogen finansiell forbindelse med deltagerne i konkurrencen eller står i noget særligt forhold til disse. Såfremt der kræves bestemte faglige kvalifikationer af deltagerne i en konkurrence, skal flertallet af jurymedlemmerne besidde de samme kvalifikationer.

Juryen skal være uafhængig i sine afgørelser. Den træffer afgørelse på grundlag af anonyme projekter og alene ud fra de kriterier, der er fastsat i konkurrenceudskrivningsvilkårene, jf. bilag IV.

5. Medlemsstaterne kan forpligte ordregivende myndigheder til efterfølgende at indgå kontrakt med en af vinderne af en projektkonkurrence.

AFSNIT IV

FÆLLES REGLER PÅ DET TEKNISKE OMRÅDE

Artikel 16

1. De tekniske specifikationer, jf. bilag II, angives i udbudsmaterialet eller i kontrakten.
2. Uden at dette berører medlemsstaternes retligt bindende tekniske forskrifter, for så vidt som disse er forenelige med fællesskabsretten, fastsættes de tekniske specifikationer af de ordregivende myndigheder ved henvisning til nationale standarder, hvorved europæiske standarder gennemføres, ved henvisning til europæiske tekniske godkendelser eller ved henvisning til fælles tekniske specifikationer.
3. En ordregivende myndighed kan fravige stk. 2 i følgende tilfælde:
 - a) når standarderne, de europæiske tekniske godkendelser eller de fælles tekniske specifikationer ikke indholder nogen bestemmelser om, hvorledes der skal konstateres overensstemmelse, eller når der ikke findes nogen teknisk metode, der giver mulighed for på tilfredsstillende vis at konstatere et produkts overensstemmelse med disse standarder, europæiske tekniske godkendelser eller fælles tekniske specifikationer;

- b) når anvendelsen af stk. 2 ville foregribe anvendelsen af Rådets direktiv 86/361/EØF af 24. juli 1986 om første fase af den gensidige anerkendelse af typegodkendelser af teleterminaludstyr⁽¹⁰⁾ eller Rådets beslutning 87/95/EØF af 22. december 1986 om standardisering inden for informationsteknologi og telekommunikation⁽¹¹⁾ eller andre fællesskabsretsakter inden for specifikke tjenesteydelses- eller produktområder;
 - c) når anvendelsen af disse standarder, europæiske tekniske godkendelser eller fælles tekniske specifikationer ville forpligte den ordregivende myndighed til at anskaffe produkter eller materialer, der er uforenelige med eksisterende udstyr eller medfører uforholdsmæssigt store udgifter eller tekniske vanskeligheder; denne fravigelse kan kun ske som led i en fast plan om overgang til europæiske standarder, europæiske tekniske godkendelser eller fælles tekniske specifikationer inden for en nærmere fastlagt frist;
 - d) når det pågældende projekt er udtryk for en væsentlig nyskabelse, og anvendelsen af eksisterende europæiske standarder, europæiske tekniske godkendelser eller fælles tekniske specifikationer ville være uhensigtsmæssig.
4. Ordregivende myndigheder, der påberåber sig stk. 3, angiver så vidt muligt begrundelsen herfor i den udbudsbekendtgørelse, der offentliggøres i De Europæiske Fællesskabs Tidende, eller i udbudsbetingelserne og angiver i alle tilfælde begrundelsen i deres interne dokumentation og stiller efter anmodning disse oplysninger til rådighed for medlemsstaterne og Kommissionen.
5. Såfremt der ikke foreligger europæiske standarder, europæiske tekniske godkendelser eller fælles tekniske specifikationer:
- a) fastsættes de tekniske specifikationer ved henvisning til de nationale tekniske specifikationer, der anerkendes som værende i overensstemmelse med de væsentlige krav i fællesskabsdirektiverne om teknisk harmonisering, efter de procedurer, der er fastsat i disse direktiver, navnlig efter de procedurer, der er fastsat i Rådets direktiv 89/106/EØF⁽¹²⁾;
 - b) kan de tekniske specifikationer fastsættes ved henvisning til de nationale tekniske specifikationer for projektering, beregning og udførelse af bygge- og anlægsarbejder samt for anvendelse af materialer;

(10) EFT nr. L 217 af 5.8.1986, s. 21.

(11) EFT nr. L 36 af 7.2.1987, s. 31.

(12) EFT nr. L 40 af 11.2.1989, s. 12.

c) kan der henvises til andre dokumenter.

I så fald bør der i rangfølge henvises til:

- I) nationale standarder, hvorved internationale standarder, der er anerkendt i den ordregivende myndigheds land, gennemføres;
 - II) andre nationale standarder og nationale tekniske godkendelser i den ordregivende myndigheds land;
 - III) enhver anden standard.
6. Medmindre kontraktens genstand gør det berettiget, forbyder medlemsstaterne, at der i en given kontrakts vilkår indsættes tekniske specifikationer, der nævner varer af et bestemt fabrikat eller hidrørende fra en bestemt leverandør eller fremstillet efter en bestemt proces, og som derved begunstiger eller udelukker bestemte virksomheder. Det er navnlig forbudt at anføre varemærker, patenter eller typer eller at anføre en bestemt oprindelse eller en bestemt produktion. En sådan angivelse, der ledsages af ordene "eller dermed ligestillet", er dog tilladt i tilfælde, hvor de ordregivende myndigheder ikke har mulighed for at beskrive kontraktens genstand ved hjælp af specifikationer, der er tilstrækkelig nøjagtige og forståelige for alle berørte parter.

AFSNIT V

FALLES OFFENTLIGGØRELSESRREGLER

Artikel 17

1. Ordregivende myndigheder bekendtgør ved en vejledende bekendtgørelse, der skal offentliggøres snarest muligt efter regnskabsårets begyndelse, det samlede behov inden for hver af de i bilag IA anførte kategorier af tjenesteydelser, som de agter at indgå i løbet af de næste tolv måneder, når den samlede anslåede værdi, under hensyntagen til bestemmelserne i artikel 8, er lig med eller større end 750 000 ECU. Kontrakter, der agtes indgået om projektering af et bygge- og anlægsarbejde som defineret i artikel 1, litra c), i direktiv 71/305/EØF, og hvis anslåede værdi er lig med eller større end det i artikel 8, stk. 2, anførte tærskelbeløb, anføres separat i bekendtgørelsen.
2. Ordregivende myndigheder, som ønsker at indgå en offentlig tjenesteydelseskontrakt ved offentligt eller begrænset udbud eller - under de forudsætninger, der er anført i artikel 13 - ved udbud efter forhandling, tilkendegiver deres hensigt herom ved en bekendtgørelse.
3. Ordregivende myndigheder, som ønsker at indgå en koncessionskontrakt om offentlige tjenesteydelser, tilkendegiver deres hensigt herom ved en bekendtgørelse.
4. Ordregivende myndigheder, som ønsker at udskrive en designkonkurrence, tilkendegiver deres hensigt herom ved en bekendtgørelse.

Artikel 18

1. Ordregivende myndigheder, der har indgået en offentlig tjenesteydelseskontrakt eller en koncessionskontrakt om offentlige tjenesteydelser, eller som har afholdt en projektkonkurrence, tilsender Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer en meddelelse om resultatet heraf.
2. Når der er tale om offentlige tjenesteydelseskontrakter vedrørende de i bilag IA anførte tjenesteydelser, koncessionskontrakter om offentlige tjenesteydelser og projektkoncurrencer, offentliggøres meddelelsen i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 19.
3. Når der er tale om offentlige tjenesteydelseskontrakter vedrørende de i bilag IB anførte tjenesteydelser, angiver de ordregivende myndigheder i meddelelsen, om de indvilliger i, at den offentliggøres.
4. Kommissionen udfærdiger retningslinjer for udarbejdelse af regelmæssige rapporter på grundlag af disse meddelelser og for offentliggørelse af rapporterne efter den i artikel 39, stk. 3, fastsatte procedure.
5. Såfremt videregivelse af oplysninger om en kontraktindgåelse ville hindre gennemførelsen af retsfor skrifter eller på anden måde være i modstrid med offentlige interesser eller til skade for offentlige eller private virksomheders legitime økonomiske interesser eller for den loyale konkurrence mellem leverandører, kan det undlades at offentliggøre sådanne oplysninger.

Artikel 19

1. Bekendtgørelserne udformes i overensstemmelse med modellerne i bilag III, IV og V og skal indeholde de heri krævede oplysninger. De ordregivende myndigheder kan ikke kræve andre betingelser end de i artikel 28 og 29 omhandlede opfyldt, når de anmoder om oplysning om de minimumskrav af økonomisk og teknisk art, som de kræver opfyldt af leverandører som forudsætning for udvælgelse (punkt 13 i bilag III B, punkt 12 i bilag III C og punkt 11 i bilag III D).
2. Følgende bestemmelser i direktiv 71/305/EØF finder anvendelse:
 - I) artikel 12, stk. 6 og 8-13, om offentliggørelse af bekendtgørelser;
 - II) artikel 13-15 om minimumsfrister i de forskellige faser af udbudsproceduren og i kommunikationen mellem ordregivende myndigheder og ansøgere;
 - III) artikel 15a og 15b om minimumsfrister i forbindelse med koncessionskontrakter om offentlige tjenesteydelser og kontrakter, der udbydes af koncessionsindehavere;
 - IV) artikel 19 om frivillig offentliggørelse af bekendtgørelser i De Europæiske Fællesskabers Tidende.

3. De nærmere betingelser for udarbejdelse, fremsendelse, modtagelse, oversættelse, opbevaring og distribution af de i stk. 1 og 2 og i artikel 17 og 18 omhandlede bekendtgørelser og meddelelser og af de statistiske rapporter, der er omhandlet i artikel 18, stk. 4, og i artikel 38, samt henvisning i bekendtgørelserne og meddelelserne til bestemte CPC-positioner inden for de kategorier af tjenesteydelser, der er anført i bilag IA og IB, kan ændres efter den i artikel 39, stk. 3, fastsatte procedure.

AFSNIT VI

Kapitel 1

FÆLLES REGLER FOR DELTAGELSE

Artikel 20

Kontrakter tildeles på grundlag af kriterierne i dette afsnits kapitel 3 og under overholdelse af artikel 21, efter at egnetheden hos de leverandører, der ikke er blevet udelukket i medfør af artikel 26, er blevet efterprøvet af de ordregivende myndigheder i overensstemmelse med kriterierne i artikel 28 og 29.

Artikel 21

1. Når kriteriet for tildeling af kontrakten er det økonomisk mest fordelagtige bud, kan ordregivende myndigheder tage alternative bud i betragtning. De skal i udbudsbekendtgørelsen angive, hvorvidt alternative bud tages i betragtning. Såfremt der stilles specifikke krav til udformningen af alternative bud, skal disse angives i udbudsbekendtgørelsen eller i udbudsbetingelserne.

Alternative bud må ikke fravige de minimumskrav, som den ordregivende myndighed måtte stille. Disse minimumskrav skal angives i udbudsbekendtgørelsen eller i udbudsbetingelserne.

2. Ordregivende myndigheder, der har indvilliget i at tage alternative bud i betragtning i henhold til stk. 1, kan ikke afvise et alternativt bud alene med den begrundelse, at det, såfremt det antages, ville udgøre en indkøbsaftale snarere end en offentlig tjenesteydelseskontrakt i dette direktivs forstand.

Artikel 22

1. I udbudsbetingelserne kan den ordregivende myndighed anmode den bydende om i buddet at angive, hvilke dele af en kontrakt han eventuelt har til hensigt at give i underentreprise til tredjemand.

Denne angivelse berører ikke hovedleverandørens ansvar.

2. Når ordregivende myndigheder agter at indgå en koncessionskontrakt om offentlige tjenesteydelser kan de
 - enten pålægge koncessionsindehaveren at give kontrakter, der udgør mindst 30% af den samlede værdi af de tjenesteydelser, der omfattes af koncessionskontrakter, i underentreprise til tredjemand, idet ansøgere dog skal kunne øge denne procentdel. Denne minimumsprocent skal angives i koncessionskontrakten;
 - eller anmode ansøgere til koncessionen om at angive i deres bud, hvor stor en procentdel af koncessionskontraktens samlede værdi, de eventuelt agter at give i underentreprise til tredjemand.

Artikel 23

1. Der kan afgives bud af leverandørkonsortier. Af sådanne bydende kan ikke forlanges, at de med henblik på at afgive bud skal have en bestemt retlig form; dette kan imidlertid forlanges, når de har fået tildelt kontrakten.
2. Ansøgere eller bydende kan ikke afvises med den begrundelse, at de enten er fysiske eller juridiske personer. Af juridiske personer kan imidlertid forlanges, at de i budet eller anmodningen om deltagelse opgiver navn og relevante faglige kvalifikationer for de af deres medarbejdere, der vil være ansvarlige for tjenesteydelsens udførelse.
3. Bestemmelserne i stk. 2 berører ikke nationale regler, hvori der fastsættes betingelser for stiftelsen eller udførelsen af bestemte aktiviteter af juridiske personer, der er underlagt de pågældende medlemsstaters lovgivning.

Artikel 24

1. Ved begrænsede udbud eller ved udbud efter forhandling udvælger de ordregivende myndigheder på grundlag af oplysningerne om leverandørens forhold samt de oplysninger og formålteter, der er nødvendige for at kunne vurdere de minimumskrav af økonomisk og teknisk art, som denne skal opfylde, blandt de ansøgere, der besidder de kvalifikationer, der kræves i henhold til artikel 26-32, de ansøgere, som de vil opfordre til at afgive bud eller til at forhandle.
2. Når de ordregivende myndigheder udbyder en kontrakt ved begrænset udbud, kan de fastsætte et største og mindste antal leverandører, som de vil opfordre til at afgive bud. I så fald angives dette antal i udbudsbekendtgørelsen. Antallet fastlægges efter beskaffenheden af den tjenesteydelse, der skal udføres. Antallet må ikke være under fem og ikke over tyve.

Under alle omstændigheder skal antallet af ansøgere, der opfordres til at afgive bud, være tilstrækkelig stort til at sikre reel konkurrence.

3. Når de ordregivende myndigheder udbyder en kontrakt ved udbud efter forhandling i henhold til artikel 13, må antallet af ansøgere, der indbydes til at forhandle, ikke være mindre end tre, forudsat at der er et tilstrækkeligt antal kvalificerede ansøgere.
4. Medlemsstaterne sørger for, at ordregivende myndigheder uden forskelsbehandling udsender opfordringer til at deltage til virksomheder fra andre medlemsstater, som opfylder de stillede krav, og at dette sker på de samme betingelser, som gælder for de nationale virksomheder.

Artikel 25

1. Den ordregivende myndighed kan i udbudsbetingelserne oplyse eller kan af en medlemsstat forpligtes til at oplyse, hos hvilken myndighed eller hvilke myndigheder ansøgere kan få oplysning om, hvilke forpligtelser der gælder i henhold til bestemmelserne om tryghed i ansættelsen og arbejdsforhold i øvrigt i den medlemsstat, region eller lokalitet, hvor tjenesteydelserne skal udføres, og som finder anvendelse på de tjenesteydelser, der skal udføres på stedet under kontraktens opfyldelse.
2. Den ordregivende myndighed, der afgiver de i stk. 1 nævnte oplysninger, anmoder de bydende eller deltagerne i udbudsproceduren om at angive, at de ved udarbejdelsen af deres bud har taget hensyn til de forpligtelser, der gælder i henhold til bestemmelserne om tryghed i ansættelsen og arbejdsforhold i øvrigt på det sted, hvor tjenesteydelsen skal udføres. Dette hindrer ikke anvendelsen af bestemmelserne i artikel 34 om undersøgelse af unormalt lave bud.

Kapitel 2

KRITERIER FOR KVALITATIV UDVÆLGELSE

Artikel 26

Fra deltagelse i en udbudsprocedure kan udelukkes enhver leverandør:

- a) hvis virksomhed er under konkurs eller likvidation, hvis bo er under domstolsadministration, som har indgået tvangsakkord uden for konkurs, som har indstillet sin erhvervsvirksomhed, eller som befinder sig i en lignende situation i henhold til en tilsvarende procedure, der er fastsat i national lovgivning;
- b) hvis virksomhed er begæret taget under konkursbehandling eller behandling med henblik på likvidation, domstolsadministration eller tvangsakkord uden for konkurs eller enhver tilsvarende behandling, der er fastsat i national lovgivning;
- c) som ved retskraftig dom er blevet dømt for en overtrædelse vedrørende sin erhvervsmæssige adfærd;

- d) som i forbindelse med udøvelsen af sit erhverv har begået en alvorlig fejl, som de ordregivende myndigheder påviseligt kan konstatere;
- e) som ikke har opfyldt sine forpligtelser med hensyn til betaling af bidrag til sociale sikringsordninger i henhold til retsfor skrifterne i det land, hvor han er etableret, eller i den ordregivende myndigheds land;
- f) som ikke har opfyldt sine forpligtelser med hensyn til betaling af skatter og afgifter i henhold til retsfor skrifterne i den ordregivende myndigheds land;
- g) som har afgivet groft urigtige oplysninger om de forhold, hvorom der kræves afgivet oplysninger i dette kapitel.

Når den ordregivende myndighed af leverandøren kræver dokumentation for, at han ikke befinder sig i nogen af de i litra a), b), c), e) eller f) nævnte situationer, godkender den som tilstrækkeligt dokumentation:

- for så vidt angår litra a), b) eller c), fremlæggelse af en udskrift fra retsbøger eller i mangel heraf et tilsvarende dokument udstedt af en kompetent retlig eller administrativ myndighed i hjemlandet eller et senere opholdsland, hvoraf det fremgår, at disse krav er opfyldt;
- for så vidt angår litra e) eller f), en attest udstedt af den kompetente myndighed i den pågældende medlemsstat.

Såfremt det pågældende land ikke udsteder sådanne dokumenter eller attester, kan de erstattes af en edsvoren erklæring, der af vedkommende afgives over for en retlig eller administrativ myndighed, over for en notar eller over for en kompetent faglig organisation eller erhvervsorganisation i hjemlandet eller et senere opholdsland.

Medlemsstaterne udpeger inden for den i artikel 19 anførte frist de myndigheder og organisationer, der er kompetente til at udstede disse dokumenter, og underretter straks de øvrige medlemsstater og Kommissionen herom.

Artikel 27

1. Ansøgere eller bydende kan opfordres til at godtgøre, at de som foreskrevet i det land, hvori de er etableret, er optaget i et af de i stk. 3 anførte faglige registre eller handelsregistre eller til at fremlægge en attest eller erklæring som angivet i stk. 3.
2. Såfremt ansøgere til en offentlig tjenesteydelseskontrakt skal besidde en bestemt autorisation eller være medlem af en bestemt organisation i deres hjemland for at kunne udføre den pågældende tjenesteydelse, kan den ordregivende myndighed kræve bevis for denne autorisation eller dette medlemskab.

3. De relevante faglige registre, handelsregistre, attester eller erklæringer er:

- I Belgien "Registre du commerce/Handelsregister";
- I Danmark "Erhvervs- og Selskabsstyrelsen" ("Aktieselskabsregistret", "Foreningsregistret" eller "Handelsregistret");
- I Tyskland "Handelsregister" og "Handwerksrolle";
- I Grækenland kan der kræves en for en notar afgivet edsvoren erklæring om udøvelse af det pågældende erhverv;
- I Spanien "Registro oficial de contratistas del Ministerio de Industria y Energía";
- I Frankrig "Registre du commerce" og "Répertoire des métiers";
- I Italien "Registro della Camera di commercio, industria, agricoltura e artigianato" og "Registro delle commissioni provinciali per l'artigianato";
- I Luxembourg "Registre aux firmes" og "Rôle de la Chambre des métiers";
- I Nederlandene "Handelsregister";
- I Portugal "Comissão de Alvaras de Empresas de Obras publicas e Particulares" (CAEOPP) og "Registro nacional das Pessoas Colectivas";
- I Det Forenede Kongerige og Irland kan leverandøren anmodes om at fremlægge en attest udstedt af "Registrar of Companies" eller "Registrar of Friendly Societies" eller, såfremt han ikke er optaget heri, en attest, hvori det attesteres, at den pågældende har afgivet en edsvoren erklæring om, at han udøver det pågældende erhverv i det land, hvor han er etableret, på et bestemt sted og under et bestemt firmanavn.

Artikel 28

1. Dokumentation for leverandørens finansielle og økonomiske formåen kan normalt afgives på en eller flere af følgende måder:

- a) relevante erklæringer fra bank eller bevis for relevant erhvervsansvarsforsikring;
- b) fremlæggelse af virksomhedens balance eller uddrag heraf, såfremt offentliggørelse af balancen er påkrævet i henhold til selskabslovgivningen i det land, hvor leverandøren er etableret;
- c) en erklæring om virksomhedens samlede omsætning og dens omsætning i forbindelse med de tjenesteydelser, kontrakten vedrører, inden for de seneste tre regnskabsår.

2. De ordregivende myndigheder skal i bekendtgørelsen eller i opfordringen til at afgive bud anføre, hvilken eller hvilke former for dokumentation de har valgt, samt hvilken anden form for dokumentation der kræves fremlagt ud over den i stk. 1 anførte.
3. Såfremt leverandøren af en rimelig grund ikke er i stand til fremlægge den af den ordregivende myndighed krævede dokumentation, kan han godtgøre sin økonomiske og finansielle formåen på enhver anden måde, som den ordregivende myndighed måtte finde egnet.

Artikel 29

1. Leverandørers evne til at udføre tjenesteydelser kan vurderes på grundlag af navnlig deres faglige kunnen, effektivitet, erfaring og pålidelighed.
2. Dokumentation for leverandørens tekniske formåen kan afgives på en eller flere af følgende måder afhængig af arten og mængden af samt formålet med de tjenesteydelser, der skal udføres:
 - a) de uddannelsesmæssige og faglige kvalifikationer hos leverandøren og/eller virksomhedens ledelse og især hos den eller de personer, der er ansvarlige for tjenesteydelsernes udførelse;
 - b) en liste over de vigtigste tjenesteydelser, der er leveret i løbet af de sidste tre år, med angivelse af beløb, tidspunkter og kunder, hvad enten disse tilhører den offentlige eller den private sektor;
 - * såfremt det drejer sig om leveringer til offentlige myndigheder, fremlægges der dokumentation i form af udstedte attester eller attester påtegnet af den kompetente myndighed;
 - * såfremt det drejer sig om private købere, attesteres der for levering af den pågældende køber, eller, hvis dette ikke er muligt, afgiver leverandøren en erklæring om, at levering har fundet sted;
 - c) en angivelse af de involverede teknikere eller tekniske organer, uanset om disse tilhører leverandøren direkte, navnlig dem, der er ansvarlige for kvalitetskontrol;
 - d) en erklæring, der på årsbasis angiver virksomhedens gennemsnitlige antal beskæftigede og antal ledere gennem de sidste tre år;
 - e) en erklæring, der angiver det værktøj, materiel og teknisk udstyr, leverandøren disponerer over til at udføre tjenesteydelserne;
 - f) en beskrivelse af leverandørens kvalitetssikringsforanstaltninger og undersøgelses- og forskningsfaciliteter;

- g) såfremt de tjenesteydelser, der skal udføres, er komplekse eller undtagelsesvis tjener et særligt formål, gennemfører den ordregivende myndighed eller på dennes vegne et kompetent officielt organ, under forudsætning af dette organs indvilligelse heri, fra det land, hvor leverandøren er etableret, en kontrol af leverandørens tekniske formåen og om nødvendigt af hans undersøgelses- og forskningsfaciliteter og kvalitetskontrolforanstaltninger;
- h) en angivelse af, hvor stor en del af kontrakten leverandøren eventuelt agter at give i underentreprise.
3. Den ordregivende myndighed skal i bekendtgørelsen eller i opfordringen til at afgive bud anføre, hvilke af disse former for dokumentation der skal fremlægges.
4. De i artikel 28 og i stk. 1, 2 og 3 omhandlede oplysninger kan kun kræves i det omfang, de vedrører kontraktens genstand. Ordregivende myndigheder skal tage hensyn til leverandørernes legitime interesser med hensyn til beskyttelse af tekniske hemmeligheder eller forretningshemmeligheder.

Artikel 30

Såfremt ordregivende myndigheder kræver, at der fremlægges attester udstedt af uafhængige organer til attestering af leverandørens overensstemmelse med bestemte kvalitetsstandarder, bør der henvises til kvalitetssikringssystemer, der bygger på de europæiske standarder af EN 29000-serien certificeret af organer, der opfylder de europæiske standarder af EN 45000-serien. Ordregivende myndigheder skal anerkende tilsvarende attester udstedt af organer fra andre medlemsstater. De skal ligeledes acceptere anden form for dokumentation for tilsvarende kvalitetssikringsforanstaltninger fra leverandører, der ikke har adgang til at få udstedt sådanne attester eller ikke har mulighed for at få dem udstedt inden for den gældende frist.

Artikel 31

Den ordregivende myndighed kan inden for rammerne af artikel 26-29 opfordre leverandører til at supplere eller uddybe den fremlagte dokumentation.

Artikel 32

1. Medlemsstater, der har officielle lister over anerkendte leverandører, tilpasser disse lister til artikel 26, litra a) - d) og g), og artikel 27-29.
2. Leverandører, der er optaget på sådanne lister, kan for hver kontrakt forelægge den ordregivende myndighed en attest for optagelse udstedt af den kompetente myndighed. Af attesten skal det fremgå, hvilke referencer der har dannet grundlag for optagelse på listen, samt klassifikationen på listen.

3. En af et kompetent organ attesteret optagelse på sådanne lister udgør for andre medlemsstaters ordregivende myndigheder kun i forhold til artikel 26, litra a) - d) og g), artikel 27, artikel 28, litra b) og c), samt artikel 29, litra a), en formodning om, at leverandøren er kvalificeret til at udføre de tjenesteydelser, der svarer til hans klassifikation.

Oplysninger, som kan udledes af optagelsen på officielle lister, kan ikke drages i tvivl. Dog kan der for bidrag til sociale sikringsordninger afkræves supplerende dokumentation af enhver registreret leverandør i forbindelse med hver enkelt kontrakt.

De ordregivende myndigheder i andre medlemsstater lader alene ovenstående bestemmelser finde anvendelse på leverandører, der er etableret i det land, der fører den officielle liste.

Kapitel 3

KRITERIER FOR TILDELING AF KONTRAKTER

Artikel 33

1. Uden at det berører de nationale love eller administrative bestemmelser om vederlag for visse tjenesteydelser, kan den ordregivende myndighed lægge følgende kriterier til grund for tildelingen af kontrakter:
 - a) når tildelingen sker på grundlag af det økonomisk mest fordelagtige bud, forskellige kriterier, der varierer efter kontrakten, f.eks. kvalitet, teknisk værdi, æstetisk og funktionsmæssig værdi, teknisk bistand og service, leveringsdato og færdiggørelsestid, pris, eller
 - b) udelukkende den laveste pris.
2. Når kontrakten skal tildeles det økonomisk mest fordelagtige bud, anfører de ordregivende myndigheder i udbudsbetingelserne eller i udbudsbekendtgørelsen, hvilke kriterier de påtænker at anvende, og hvilken prioritering eller vægtning de agter at tillægge hver enkelt af disse.
3. Stk. 1 finder ikke anvendelse, når en medlemsstat lægger andre kriterier til grund for tildelingen af kontrakter inden for rammerne af bestemmelser, der er i kraft på tidspunktet for dette direktivs vedtagelse, og som har til formål at give visse bydende en fortrinsstilling, forudsat at de bestemmelser, der gøres gældende, er forenelige med Traktaten.

Artikel 34

1. Såfremt bud vedrørende en bestemt kontrakt forekommer at være unormalt lave i forhold til ydelsen, anmoder den ordregivende myndighed skriftligt om nærmere oplysninger om det pågældende buds sammensætning. Den anstiller navnlig forespørgsler om, hvorvidt den bydende er en ordregivende myndighed som defineret i artikel 1, litra b), hvorvidt den bydende modtager nogen form for statsstøtte, og hvorvidt støtten er blevet anmeldt til og godkendt af Kommissionen i medfør af Traktatens artikel 93, stk. 3.

Ordregivende myndigheder efterkontrollerer sådanne buds sammensætning under hensyntagen til modtagne forklaringer, inden de træffer beslutning om tildeling af kontrakter eller afvisning af et bud.

2. Når der er tale om bud afgivet af en offentlig myndighed eller en offentlig virksomhed, anstiller den ordregivende myndighed navnlig forespørgsler om, hvorvidt budet er påvirket af offentlige midler tildelt til:
 - a) udligning af driftstab;
 - b) kapitaltilførsel;
 - c) indskud, som ikke skal tilbagebetales, eller lån på fordelagtige vilkår;
 - d) indrømmelse af økonomiske fordele i form af afkald på overskud eller undladelse af at inddrive fordringer;
 - e) afkald på normal forrentning af indskudte offentlige midler;
 - f) kompensation for byrder pålagt af de offentlige myndigheder.

Den ordregivende myndighed underretter Kommissionen, såfremt den agter at indgå kontrakt med en bydende, hvis bud er påvirket af nogen af disse faktorer.

3. Ordregivende myndigheder kan kun afvise bud, der er unormalt lave på grund af modtagelse af statsstøtte, såfremt de har rettet henvendelse til den bydende, og såfremt den bydende ikke har været i stand til at godtgøre, at den pågældende støtte i medfør af Traktatens artikel 93, stk. 3, er blevet anmeldt til Kommissionen eller er blevet godkendt af denne. Ordregivende myndigheder, der afviser et bud med denne begrundelse, skal underrette Kommissionen herom.
4. Såfremt kontrakten ifølge udbudsbetingelserne skal tildeles på grundlag af det laveste bud, giver den ordregivende myndighed Kommissionen meddelelse om afvisning af bud, som den finder for lave.

AFSNIT VII

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 35

Dette direktiv er ikke til hinder for, at der indtil den 31. december 1992 kan anvendes gældende nationale bestemmelser om indgåelse af offentlige tjenesteydelseskontrakter, der har til formål at begrænse regionale forskelle og fremme skabelsen af arbejdspladser i udviklingsmæssigt tilbagestående områder og områder i erhvervsmæssig tilbagegang, såfremt de pågældende bestemmelser er forenelige med Traktaten, særlig principperne om forbud mod forskelsbehandling begrundet i nationaliteten, etableringsfrihed og fri udveksling af tjenesteydelser, samt med Fællesskabets internationale forpligtelser.

Artikel 36

1. Medlemsstaterne underretter Kommissionen om nationale bestemmelser, der er omfattet af artikel 33, stk. 3, og artikel 35, samt om de nærmere retningslinjer for anvendelse af dem.
2. De pågældende medlemsstater fremsender hvert år en rapport til Kommissionen med en beskrivelse af, hvorledes disse bestemmelser finder anvendelse. Rapporterne forelægges for Det Rådgivende Udvalg for Offentlige Aftaler.

Artikel 37

Tidsfrister beregnes i henhold til Rådets forordning (EØF, Euratom) nr. 1182/71 af 3. juni 1971 om fastsættelse af regler om tidsfrister, datoer og tidspunkter⁽¹³⁾.

Artikel 38

1. Med henblik på at supplere de på grundlag af udbudsbekendtgørelserne i henhold til artikel 18 afgivne oplysninger fremsender medlemsstaterne hvert år senest den 31. oktober efter bestemmelser herfor, som fastsættes efter proceduren i artikel 39, stk. 3, en statistisk opgørelse for det foregående år, hvori bl.a. angives den samlede værdi af indgåede kontrakter, der ligger under de i artikel 8 omhandlede tærskelbeløb, og som ellers ville have været omfattet af dette direktiv. De nærmere bestemmelser herfor fastsættes efter proceduren i artikel 39, stk. 3.
2. Kommissionen fastsætter efter proceduren i artikel 39, stk. 3, hvilke yderligere statistiske oplysninger der eventuelt er påkrævet i henhold til dette direktiv.

Artikel 39

1. Kommissionen bistås af det ved afgørelse 71/306/EØF nedsatte Rådgivende Udvalg for Offentlige Aftaler.
2. I forbindelse med indgåelse af kontrakter om de af kategori 5 i bilag IA omfattede teletjenester bistås Kommissionen af det ved direktiv 90/531/EØF nedsatte Rådgivende Udvalg for Telekommunikationskontrakter.
3. Når der henvises til fremgangsmåden i dette stykke, forelægger Kommissionens repræsentant udvalget et udkast til de foranstaltninger, der skal træffes. Udvalget afgiver en udtalelse om dette udkast inden for en frist, som formanden kan fastsætte under hensyntagen til de pågældende spørgsmåls hastende karakter, i givet fald ved afstemning.

Udtalelsen optages i mødeprotokollen; derudover har hver medlemsstat ret til at anmode om, at dens holdning indføres i mødeprotokollen.

Kommissionen tager størst muligt hensyn til udvalgets udtalelse. Den underretter udvalget om, hvorledes den har taget hensyn til dets udtalelse.

4. På Kommissionens foranledning eller efter anmodning fra en medlemsstat behandler udvalget ethvert spørgsmål, der vedrører anvendelsen af dette direktiv.

Artikel 40

1. Medlemsstaterne underretter Kommissionen, såfremt deres virksomheder støder på generelle vanskeligheder af retlig eller faktisk art i forbindelse med at få tildelt offentlige tjenesteydelseskontrakter eller koncessionskontrakter om offentlige tjenesteydelser i tredjelande.
2. Kommissionen aflægger senest den 31. december 1991 og derefter periodisk rapport til Rådet om, hvilke fremskridt der gøres med liberaliseringen af offentlige tjenesteydelseskontrakter og koncessionskontrakter om offentlige tjenesteydelser i tredjelande, og hvorledes det går med forhandlingerne med disse lande om dette spørgsmål i GATT og andetsteds.
3. I alle tilfælde, hvor Kommissionen enten på grundlag af de rapporter, der er omhandlet i stk. 2, eller på grundlag af oplysninger fra andre kilder konstaterer, at tredjelande ved indgåelsen af offentlige tjenesteydelseskontrakter eller koncessionskontrakter om offentlige tjenesteydelser
 - a) ikke giver EF-virksomheder samme faktiske adgang til sådanne kontrakter, som Fællesskabet giver virksomheder fra det pågældende land,

- b) Ikke giver EF-virksomheder national behandling eller de samme konkurrencemæssige muligheder som nationale virksomheder, eller
- c) giver virksomheder fra andre tredjelande en gunstigere behandling end EF-virksomheder,

kan Kommissionen indlede forhandlinger med henblik på at rette op på forholdet.

4. I de i stk. 3, litra b) og c), anførte tilfælde kan Kommissionen ud over de foranstaltninger, der træffes i medfør af dette stykke, træffe afgørelse om i et tidsrum, der fastsættes i afgørelsen, at suspendere eller begrænse tildelingen af offentlige tjensteydelseskontrakter eller koncessionskontrakter om offentlige tjensteydelser til

- a) virksomheder, der er underlagt det pågældende lands lovgivning,
- b) virksomheder, der er tilknyttet de i litra a) anførte virksomheder, og som har deres registrerede kontor i Fællesskabet, men ikke har nogen reel og løbende forbindelse med en medlemsstats økonomi,
- c) bud, hvis genstand er tjensteydelser, der har deres oprindelse i det pågældende land.

Kommissionen kan enten på eget initiativ eller efter anmodning fra en medlemsstat træffe afgørelse om passende foranstaltninger efter høring af medlemsstaterne efter proceduren i artikel 39, stk. 3. Anmodes Kommissionen af en medlemsstat om at træffe foranstaltninger, træffer den afgørelse senest tre måneder efter modtagelsen af anmodningen.

Den underretter Rådet og medlemsstaterne om den truffne afgørelse.

Enhver medlemsstat kan forelægge Kommissionens afgørelse for Rådet senest fire uger efter datoen for afgørelsen.

Rådet kan med kvalificeret flertal træffe en anden afgørelse senest tre måneder herefter.

5. Denne artikel berører ikke Fællesskabets forpligtelser i forhold til tredjelande.

Artikel 41

Artikel 1, stk. 1, i Rådets direktiv 89/665/EØF⁽¹⁴⁾ affattes således:

"1. Medlemsstaterne træffer, for så vidt angår procedurerne for indgåelse af offentlige kontrakter, der henhører under anvendelsesområdet for direktiv 71/305/EØF, 77/62/EØF og ../.../EØF(*) de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at der effektivt og navnlig hurtigst muligt kan indgives klage over de ordregivende myndigheders beslutninger på de betingelser, der er anført i de følgende artikler, særlig artikel 2, stk. 7, med den begrundelse, at beslutningerne er i strid med fællesskabsretten vedrørende offentlige kontrakter eller de nationale regler, der omsætter denne ret.

(*) EFT nr. L ..."

Artikel 42

Senest tre år efter fristen for dette direktiv foretager Kommissionen i nært samarbejde med det i artikel 39 omhandlede udvalg en undersøgelse af direktivets virkninger, herunder specielt af virkningerne af direktivets anvendelse på levering af de i bilag IA anførte tjenesteydelser og af bestemmelserne vedrørende tekniske standarder. Den vurderer navnlig mulighederne for at lade direktivet finde fuld anvendelse på de i bilag IB anførte andre tjenesteydelser og selvudførte tjenesteydelsers virkninger med hensyn til en effektiv liberalisering på dette område. Den fremsætter de nødvendige forslag med henblik på at tilpasse direktivet i overensstemmelse hermed.

Artikel 43

Medlemsstaterne sætter de nødvendige foranstaltninger for senest den 1. marts 1990 at efterkomme dette direktiv. De underretter straks Kommissionen herom.

Når medlemsstaterne vedtager disse bestemmelser, henvises der deri til dette direktiv, eller de ledsages ved offentliggørelsen af en sådan henvisning. De nærmere regler for denne henvisning fastsættes af medlemsstaterne.

Artikel 44

Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de grundlæggende love eller administrative bestemmelser, som de vedtager til gennemførelse af dette direktiv.

Artikel 45

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den

På Rådets vegne

Formand

BILAG IA

TJENESTEYDELSER I DEN I ARTIKEL 9 ANFØRTE BETYDNING

Kategori	Titel	CPC-afdeling, -gruppe, -klasse eller -underklasse
1.	Maintenance and repair services	6112, 6122, 633, 886
2.	Land transport services, including armoured car services, and courier services, except transport of mail	712 (undtagen 71235), 7512, 87304
3.	Air transport services of passengers and freight, except transport of mail	73 (undtagen 7321)
4.	Transport of mail by land, except rail, and by air	71235, 7321
5.	Telecommunications services	752(*)
6.	Financial services a) Insurance services b) Banking and investment services remunerated by fees, commissions, or comparable types of remuneration(**)	ex 81 812, 814
7.	Computer and related services	84
8.	R&D services(***)	85
9.	Accounting, auditing and bookkeeping services	862
10.	Market research and public opinion polling services	864
11.	Management consulting services and related services	865, 866(****)
12.	Architectural services; Engineering services and integrated engineering services; Urban planning and landscape architectural services; Related scientific and technical consulting services; Technical testing and analysis services	867
13.	Advertising services	871
14.	Building-cleaning services and property management services	874 82201, 82202
15.	Publishing and printing services on a fee or contract basis	88442
16.	Sewage and refuse disposal; sanitation and similar services	94

- (*) Undtagen taletelefoni, telex, radiotelefoni, personsøgning og satellitkommunikation.
 (***) Undtagen aktiviteter i forbindelse med primærstatsobligationer og statsgældsforvaltning.
 (****) Som defineret i niende betragtning.
 (****) Undtagen voldgifts- og mæglingstjenesteydelser.

BILAG IB

TJENESTEYDELSER I DEN I ARTIKEL 10 ANFØRTE BETYDNING

Kategori	Titel	CPC-afdeling, -gruppe, -klasse eller -underklasse
17.	Hotel and restaurant services	64
18.	Transport services by rail	711
19.	Water transport services	72
20.	Supporting and auxiliary transport services	74
21.	Financial services, banking and investment services not remunerated by fees, commissions, and comparable types of remuneration	ex 81
22.	Legal services	861
23.	Placement and supply services of personnel	872
24.	Investigation and security services (except armoured car services)	873 (undtagen 87304)
25.	Education and vocational educational services	92
26.	Health and social services	93
27.	Recreational, cultural and sporting services	96
28.	Other services	

BILAG II

DEFINITION AF TEKNISKE SPECIFIKATIONER

I dette direktiv forstås ved:

1. "Tekniske specifikationer" samtlige tekniske forskrifter, navnlig sådanne, der findes i udbudsbetingelserne, som fastlægger de krævede egenskaber for et bygge- og anlægsarbejde, et materiale, et produkt eller en leverance, og hvorved bygge- og anlægsarbejdet, materialet, produktet eller leverancen kan beskrives således, at de opfylder kravene for den anvendelse, den ordregivende myndighed har tiltænkt dem. Disse tekniske forskrifter omfatter kvalitetsniveau, brugssegenskaber, sikkerhed, dimensioner, herunder forskrifter for materialet, produktet eller leverancen med hensyn til kvalitetssikring, terminologi, symboler, afprøvning og prøvemøtoder, emballering, mærkning og etikettering. De omfatter ligeledes regler for udformning og omkostningsberegning, afprøvning, kontrol og godkendelse samt konstruktions-teknik og -metoder og alle andre tekniske forhold, som den ordregivende myndighed ved almindelige eller særlige bestemmelser kan fastsætte vedrørende de færdige arbejder og de materialer og dele, der indgår heri.
2. "Standard" en teknisk specifikation, der er godkendt af et anerkendt standardiseringsorgan til gentagen eller konstant anvendelse, men hvis overholdelse normalt ikke er obligatorisk.
3. "Europæisk standard" en standard, der er godkendt af Den Europæiske Standardiseringsorganisation (CEN) eller af Den Europæiske Komité for Elektroteknisk Standardisering (CENELEC) som "europæisk standard" (EN) eller som "harmoniseringsdokument" (HD) i henhold til disse organisationers fælles regler eller af Det Europæiske Institut for Telestandarder (ETSI) som "europæisk telestandard" (ETS).
4. "Europæisk teknisk godkendelse" en positiv teknisk vurdering af et produkts egnethed til anvendelse, der bygger på, at produktet tilgodeser de ufravigelige hensyn, der gælder for bygge- og anlægsarbejder, i kraft af dets iboende egenskaber og de forskrifter, der gælder for dets anvendelse og brug. Europæisk godkendelse udstedes af et organ, der er udpeget hertil af medlemsstaten.
5. "Fælles teknisk specifikation" en teknisk specifikation, der er udarbejdet efter en af medlemsstaterne godkendt procedure med henblik på at sikre ensartet anvendelse i alle medlemsstater, og som er blevet offentliggjort i De Europæiske Fællesskabers Tidende.
6. "Ufravigelige hensyn" krav vedrørende sikkerhed, sundhed og visse andre aspekter, der vedrører almenvellet, og som et bygge- og anlægsarbejde skal overholde.

BILAG III

MODELLER TIL UDBUDSBEKENDTGØRELSER

A. Forhåndsmeddelelse

1. Navn, adresse, telegramadresse, telefon-, telex- og telefaxnummer på den ordregivende myndighed og på det kontor, hvortil der kan rettes henvendelse for at få yderligere oplysninger, såfremt denne ikke er den samme:
2. Påtænkt samlet kontraktudbud inden for hver af de i bilag IA opførte kategorier af tjenesteydelser:
3. Foreløbig dato for iværksættelse af udbudsprocedurerne for hver kategori:
4. Andre oplysninger:
5. Dato for afsendelse af bekendtgørelsen:
6. Dato for modtagelse af bekendtgørelsen i Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer:

B. Offentligt udbud

1. Den ordregivende myndigheds navn, adresse, telegramadresse, telefon-, telex- og telefaxnummer:
2. Kategori tjenesteydelse og beskrivelse:
CPC-klassifikation:
3. Udførelsessted:
4. a) Angivelse af, om udførelsen af tjenesteydelsen ved lov eller administrativ bestemmelse er forbeholdt en bestemt profession:
b) Denne lovs eller administrative bestemmelsses reference:
c) Angivelse af, om juridiske personer skal anføre navn og faglige kvalifikationer for de medarbejdere, der vil blive ansvarlige for udførelse af tjenesteydelsen:
5. Angivelse af, om der kan afgives bud på en del af de pågældende tjenesteydelser:
6. Alternative bud
 - a) Minimumskrav:
 - b) Ønskede elementer:
 - c) I givet fald forbud mod at afgive alternative bud:
7. Kontraktens varighed eller frist for udførelse af tjenesteydelsen:
8. a) Navn og adresse på det kontor, hvortil der kan rettes henvendelse for at få udleveret de relevante dokumenter:
b) Sidste frist for fremsættelse af sådan anmodning:
c) I givet fald beløb, der skal erlægges for at modtage disse dokumenter, samt betalingsbetingelser:
9. a) Personer, der har adgang til at overvære åbningen af buddene:
b) Dato, klokkeslæt og sted for åbning af buddene:
10. (Eventuelt) Sikkerhedsstillelse og garantier, som forlanges:
11. De vigtigste finansierings- og betalingsvilkår og/eller henvisninger til forekrifter, hvoraf disse fremgår:
12. I givet fald den retlige form, som det konsortium af leverandører, til hvem kontrakten tildeles, skal have:
13. Oplysning om leverandørens egne forhold og de nødvendige oplysninger og formaliteter til vurdering af de minimumskrav af økonomisk og teknisk art, som leverandøren skal opfylde:
14. Periode, i hvilken den bydende er forpligtet til at vedstå sit bud:
15. Kriterier, der vil blive lagt til grund for tildeling af kontrakter, og deres prioritering. Andre kriterier end den laveste pris skal nævnes, hvis de ikke fremgår af udbudsbetingelserne:
16. Andre oplysninger:
17. Dato for afsendelse af bekendtgørelsen:
18. Dato for modtagelse af bekendtgørelsen i Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer:

C. Begrænset udbud

1. Den ordregivende myndigheds navn, adresse, telegramadresse, telefon-, telex- og telefaxnummer:
2. Kategori tjenesteydelse og beskrivelse:
CPC-klassifikation:
3. Udførelsessted:
4.
 - a) Angivelse af, om udførelsen af tjenesteydelsen ved lov eller administrativ bestemmelse er forbeholdt en bestemt profession:
 - b) Denne lovs eller administrative bestemmelsses reference:
 - c) Angivelse af, om juridiske personer skal anføre navn og faglige kvalifikationer for de medarbejdere, der vil blive ansvarlige for udførelse af tjenesteydelsen:
5. Angivelse af, om der kan afgives bud på en del af de pågældende tjenesteydelser:
6. Påtænkt antal leverandører eller type leverandør, der vil blive opfordret til at afgive bud:
7. Alternative bud
 - a) Minimumskrav:
 - b) Ønskede elementer:
 - c) I givet fald forbud mod at afgive alternative bud:
8. Kontraktens varighed eller frist for udførelse af tjenesteydelsen:
9. I givet fald den retlige form, som det konsortium af leverandører, til hvem kontrakten tildeles, skal have:
10.
 - a) I givet fald begrundelse for brug af den accelererede procedure:
 - b) Sidste frist for modtagelse af anmodning om deltagelse:
 - c) Adresse, hvortil de skal sendes:
 - d) Det eller de sprog, de skal være affattet på:
11. Sidste frist for afsendelse af opfordringer til at afgive bud:
12. Sikkerhedsstillelse og garantier, som forlanges:
13. Oplysning om leverandørens egne forhold og de nødvendige oplysninger og formaliteter til vurdering af de minimumskrav af økonomisk og teknisk art, som leverandøren skal opfylde:
14. Kriterier, der vil blive lagt til grund for tildeling af kontrakter, og deres prioritering, hvis disse ikke fremgår af opfordringen til at afgive bud:
15. Andre oplysninger:
16. Dato for afsendelse af bekendtgørelsen:
17. Dato for modtagelse af bekendtgørelsen i Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer:

D. Udbud efter forhandling

1. Den ordregivende myndigheds navn, adresse, telegramadresse, telefon-, telex- og telefaxnummer:
2. Kategori tjenesteydelse og beskrivelse:
CPC-klassifikation:
3. Udførelsessted:
4. a) Angivelse af, om udførelsen af tjenesteydelsen ved lov eller administrativ bestemmelse er forbeholdt en bestemt profession:
b) Denne lovs eller administrative bestemmelser reference:
c) Angivelse af, om juridiske personer skal anføre navn og faglige kvalifikationer for de medarbejdere, der vil blive ansvarlige for udførelse af tjenesteydelsen:
5. Angivelse af, om der kan afgives bud på en del af de pågældende tjenesteydelser:
6. Påtænkt antal leverandører eller type leverandør, der vil blive opfordret til at afgive bud:
7. Alternative bud
a) Minimumskrav:
b) Ønskede elementer:
c) I givet fald forbud mod at afgive alternative bud:
8. Kontraktens varighed eller frist for udførelse af tjenesteydelsen:
9. I givet fald den retlige form, som det konsortium af leverandører, til hvem kontrakten tildeles, skal have:
10. a) I givet fald begrundelse for brug af den accelererede procedure:
b) Sidste frist for modtagelse af anmodning om deltagelse:
c) Adresse, hvortil de skal sendes:
d) Det eller de sprog, de skal være affattet på:
11. Sikkerhedstillæse og garantier, som forlanges:
12. Oplysning om leverandørens egne forhold og de nødvendige oplysninger og formaliteter til vurdering af de minimumskrav af økonomisk og teknisk art, som leverandøren skal opfylde:
13. I givet fald navn og adresse på de leverandører, der allerede er udvalgt af de ordregivende myndigheder:
14. Andre oplysninger:
15. Dato for afsendelse af bekendtgørelsen:
16. Dato for modtagelse af bekendtgørelsen i Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer:
17. Dato for hidtidige offentliggørelser i De Europæiske Fællesskabers Tidende.

E. Indgåede kontrakter

1. Den ordregivende myndigheds navn og adresse:
2. Den valgte udbudsform: ved udbud efter forhandling uden forudgående offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse, begrundelse (artikel 13, stk. 3):
CPC-klassifikation:
3. Kategori tjenesteydelse og beskrivelse:
4. Dato for indgåelse af kontrakt:
5. Kriterierne for indgåelse af kontrakt:
6. Antal modtagne bud:
7. Navn og adresse på den/de valgte leverandører:
8. Kontraktpris (eventuelt aftalte minimums-/maksimumspriser):
9. I givet fald del af kontrakten, der sandsynligvis vil blive givet i underentreprise til tredjemand, samt værdien af denne del:
10. Andre oplysninger:
11. Dato for offentliggørelse af udbudsbekendtgørelsen i De Europæiske Fællesskabers Tidende:
12. Dato for afsendelse af bekendtgørelsen:
13. Dato for modtagelse af bekendtgørelsen i Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer:
14. For kontrakter om de i bilag 18 opførte tjenesteydelser, den ordregivende myndigheds indvilligelse i at offentliggøre bekendtgørelsen (Artikel 18, stk. 3):

BILAG IV

Bekendtgørelser om projektkonkurrencer

1. Navn, adresse, telegramadresse, telefon-, telex- og telefaxnummer på den ordregivende myndighed og på det kontor, hvortil der kan rettes henvendelse for at få udleveret de relevante dokumenter:
2. Projektbeskrivelse:
3. Konkurrencens art: åben eller begrænset:
4. Ved åbne konkurrencer: sidste frist for modtagelse af projekter:
5. Ved begrænsede konkurrencer:
 - a) Påtænkt deltagerantal eller minimums- og maksimumsantal deltagere:
 - b) I givet fald navn på allerede udvalgte deltagere:
 - c) Kriterierne for udvælgelse af deltagere:
 - d) Sidste frist for modtagelse af anmodninger om at deltage:
6. I givet fald angivelse af, om deltagelse er forbeholdt en bestemt profession:
7. Kriterierne for vurdering af projekter:
8. I givet fald navn på valgte medlemmer af juryen:
9. Angivelse af, om juryens beslutning er bindende for den ordregivende myndighed:
10. I givet fald antal præmier, der vil blive uddelt, og værdien af disse:
11. I givet fald nærmere oplysninger om betalinger til alle deltagere:
12. Angivelse af, om præmiemodtagerne har ret til at få tildelt opfølgende kontrakter:
13. Andre oplysninger:
14. Dato for afsendelse af bekendtgørelsen:
15. Dato for modtagelse af bekendtgørelsen i Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer:

B. Resultater af projektkonkurrencer

1. Den ordregivende myndigheds navn, adresse, telegramadresse, telefon-, telex- og telefaxnummer:
2. Projektbeskrivelse:
3. Samlet deltagerantal:
4. Antal udenlandske deltagere:
5. Konkurrencens vinder(e):
6. I givet fald præmie(r) uddelt:
7. Andre oplysninger:
8. Projektkonkurrencebekendtgørelsens reference:
9. Dato for afsendelse af bekendtgørelsen:
10. Dato for modtagelse af bekendtgørelsen i Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer:

BILAG V

**A. Model til bekendtgørelse om koncessionskontrakter
om offentlige tjenesteydelser**

1. Den ordregivende myndigheds navn, adresse, telegramadresse, telefon-, telex- og telefaxnummer:
2. a) Udførelsessted:
b) Koncessionens genstand, tjenesteydelsernes art og omfang:
c) Kontraktens varighed:
3. a) Sidste frist for modtagelse af ansøgninger:
b) Adresse, hvortil de skal sendes:
c) Det eller de sprog, de skal være affattet på:
4. Personlige, tekniske og finansielle krav, som ansøgeren skal opfylde:
5. Kriterierne for tildeling af kontrakten:
6. I givet fald den mindste procentsats af koncessionskontraktens samlede værdi, som vil blive tildelt tredjemand:
7. Andre oplysninger:
8. Dato for afsendelse af bekendtgørelsen:
9. Dato for modtagelse af bekendtgørelsen i Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer:

B. Indgåede koncessionskontrakter

1. Den ordregivende myndigheds navn, adresse, telegramadresse, telefon-, telex- og telefaxnummer:
2. Koncessionens genstand, tjenesteydelsernes art og omfang:
3. Dato for tildeling af kontrakten:
4. Antal modtagne bud:
5. Koncessionsindehaverens navn og adresse:
6. Andre oplysninger:
7. Dato for offentliggørelse af udbudsbekendtgørelsen i De Europæiske Fællesskabers Tidende:
8. Dato for afsendelse af bekendtgørelsen:
9. Dato for modtagelse af bekendtgørelsen i Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer: